

EUROOPAN TULEVAISUUTTA KÄSITTELEVÄN KONFERENSSIN EHDOTUSLUONNOKSET

**Euroopan
tulevaisuus-
konferenssi**

1.	<u>”Ilmastonmuutos ja ympäristö”</u>	2
2.	<u>”Terveys”</u>	8
3.	<u>”Vahvempi talous, sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja työllisyys”</u>	11
4.	<u>”EU:n rooli maailmassa”</u>	21
5.	<u>”Arvot, oikeudet, oikeusvaltio ja turvallisuus”</u>	28
6.	<u>”Digitalisaatio”</u>	33
7.	<u>”Eurooppalainen demokratia”</u>	39
8.	<u>”Muuttoliike”</u>	47
9.	<u>”Koulutus, kulttuuri, nuoriso ja urheilu”</u>	50

”Ilmastonmuutos ja ympäristö”

1. Ehdotus: maatalous, elintarviketuotanto, biologinen monimuotoisuus ja ekosysteemit, saastuminen

TAVOITE: Turvallinen, kestävä, oikeudenmukainen, ilmastovastuullinen ja kohtuuhintainen elintarvikkeiden tuotanto, jossa noudatetaan kestävyysperiaatteita ja suojellaan ympäristöä, biologista monimuotoisuutta ja ekosysteemejä ja samalla varmistetaan ruokaturva:

Toimenpiteet:

1. Tuodaan esiin vihreän ja sinisen talouden käsitteitä edistämällä tehokasta ympäristö- ja ilmastoystävällistä maataloutta ja kalastusta EU:ssa ja maailmanlaajuisesti, mukaan lukien luonnonmukainen maatalous sekä muut innovatiivisen ja kestäväen maatalouden muodot, kuten vertikaalinen viljely, joiden avulla voidaan tuottaa enemmän elintarvikkeita pienemmin tuotantopanoksin ja vähentää samalla päästöjä ja ympäristövaikutuksia mutta taata edelleen tuottavuus ja ruokaturva (paneeli 3 – suositukset 1, 2 ja 10; paneeli 2 – suositus 4)
2. Suunnataan tuet uudelleen ja vahvistetaan kannusteita luonnonmukaiseen tuotantoon ja kestäväen maatalouteen, joka täyttää selkeät ympäristönormit ja auttaa saavuttamaan maailmanlaajuiset ilmastotavoitteet (paneeli 3 – suositukset 1, 12)
3. Sovelletaan kiertotalouden periaatteita maataloudessa ja edistetään elintarvikejätteen torjuntatoimenpiteitä (työryhmän keskustelu, monikielinen digitaalinen foorumi)
4. Vähennetään merkittävästi kemiallisten torjunta-aineiden ja lannoitteiden käyttöä nykyisten tavoitteiden mukaisesti varmistuen samalla edelleen ruokaturva ja tuetaan tutkimusta kestävämpien ja luontopohjaisempien vaihtoehtojen kehittämiseksi (paneeli 3 – suositus 10, työryhmän keskustelu)
5. Otetaan käyttöön luotettavaan, vankkaan ja avoimeen hiilikirjanpitoon perustuva hiilipoistumien sertifiointi (täysistuntokeskustelu)
6. Lisätään tutkimusta ja innovaatioita, mukaan lukien kestäväen tuotantoa, tuholaisresistenssiä ja täsmäviljelyä koskevat tekniset ratkaisut, sekä lisätään viestintää, neuvontajärjestelmiä ja viljelijöiden antamaa ja saamaa koulutusta (paneeli 3 – suositus 10, työryhmän keskustelu täysistuntokeskustelu)
7. Poistetaan sosiaalinen polkumyynti ja edistetään oikeudenmukaista ja vihreää siirtymää maatalousalalla parempiin työpaikkoihin, joiden turvallisuus-, terveys- ja työolot ovat korkeatasoisia (työryhmän keskustelu)
8. Käsitellään sellaisia näkökohtia kuin muovin käyttö maatalouskalvoissa ja keinot vähentää vedenkulutusta maataloudessa (monikielinen digitaalinen foorumi)
9. Varmistetaan perusteltu jalostus ja lihantuotanto, jossa keskitytään eläinten hyvinvointiin ja toiminnan kestävyys, esimerkiksi käyttämällä selkeitä merkintöjä, tiukkoja vaatimuksia ja yhteisiä normeja eläinten kasvatuksessa ja kuljetuksessa sekä vahvistamalla jalostuksen ja ruokinnan välistä yhteyttä (paneeli 3 – suositukset 16 ja 30)

[2. Ehdotus: maatalous, elintarviketuotanto, biologinen monimuotoisuus ja ekosysteemit, saastuminen](#)

TAVOITE: Suojellaan ja ennallistetaan biologista monimuotoisuutta, maisemaa ja valtameriä sekä lopetetaan ympäristön pilaantuminen

Toimenpiteet:

1. Perustetaan, ennallistetaan, hoidetaan paremmin ja laajennetaan suojelualueita biologisen monimuotoisuuden säilyttämiseksi (FR suositus, paneeli 3 – suositus 11)
2. Otetaan käyttöön saastumisen torjuntaan tähtäävä pakottamis- ja palkitsemisjärjestelmä, jossa sovelletaan saastuttaja maksaa -periaatetta, joka olisi sisällytettävä myös verotustoimenpiteisiin, yhdistettynä tietoisuuden lisäämiseen ja kannusteisiin (paneeli 3 – suositus 32, FR suositus, täysistuntokeskustelu)
3. Lisätään kuntien roolia kaupunkisuunnittelussa ja uusien rakennusten rakentamisessa siten, että tuetaan sinivihreää infrastruktuuria, vältetään ja lopetetaan maaperän sulkeminen ja edellytetään pakollisia viheralueita uusissa rakennuskohteissa biologisen monimuotoisuuden ja kaupunkimetsien edistämiseksi (paneeli 3 – suositus 5, paneeli 1 – suositus 18, FR suositus)
4. Suojellaan hyönteisiä, erityisesti kotoperäisiä ja pölyttäviä hyönteisiä, muun muassa suojaamalla niitä tulokaslajeilta ja parantamalla voimassa olevan sääntelyn täytäntöönpanoa (paneeli 1 – suositus 18)
5. Tuetaan uudelleenmetsitystä ja metsitystä, myös metsäpaloalueilla, vastuullisen metsänhoidon toteuttamista sekä puun parempaa käyttöä muiden materiaalien korvaajana. Asetetaan EU:n jäsenvaltioissa sitovat kansalliset tavoitteet kotoperäisten puiden ja paikallisen kasviston uudelleenmetsittämiselle ottaen huomioon erilaiset kansalliset tilanteet ja erityispiirteet (paneeli 3 – suositus 14, paneeli 1 – suositus 18)
6. Pannaan täytäntöön kertakäyttömuoveja koskeva kielto ja laajennetaan sitä (monikielinen digitaalinen foorumi)
7. Suojellaan vesilähteitä ja torjutaan jokien ja valtamerien pilaantumista muun muassa tutkimalla ja torjumalla mikromuovisaastetta ja edistämällä ympäristöystävällistä merenkulkua käyttämällä parasta käytettävissä olevaa teknologiaa ja vahvistamalla EU:n tutkimusta ja rahoitusta vaihtoehtoisia meripolttoaineita ja -teknologioita varten (monikielinen digitaalinen foorumi, työryhmän keskustelu)
8. Rajoitetaan valosaastetta (työryhmän keskustelu)

[3. Ehdotus: ilmastomuutos, energia, liikenne](#)

TAVOITE: Parannetaan Euroopan energiaturvallisuutta ja saavutetaan EU:n energiaomavaraisuus samalla kun varmistetaan oikeudenmukainen siirtymä ja tarjotaan eurooppalaisille riittävästi kohtuuhintaista ja kestävää energiaa. Torjutaan ilmastomuutosta siten, että EU:lla on maailmanlaajuinen johtoasema kestävän energiapolitiikan alalla ja noudatetaan maailmanlaajuisia ilmastotavoitteita:

Toimenpiteet:

1. Toteutetaan vihreä siirtymä ja mahdollisuuksien mukaan nopeutetaan sitä erityisesti lisäämällä investointeja uusiutuvaan energiaan, jotta voidaan vähentää riippuvuutta tuontienergiasta, tunnustaen myös paikallis- ja alueviranomaisten rooli vihreässä siirtymässä (työryhmän keskustelu)
2. Otetaan energiapolitiikassa huomioon kaikkien kolmansien maiden energiantoimittajien geopoliittiset ja turvallisuusvaikutukset, mukaan lukien ihmisoikeudet, ympäristönäkökohdat sekä hyvä hallinto ja oikeusvaltioperiaate (työryhmän keskustelu)
3. Vähennetään riippuvuutta öljyn ja kaasun tuonnista energiatehokkuushankkeilla ja tukemalla kohtuuhintaista julkista liikennettä, suurnopeusjuna- ja rahtiverkkoa sekä puhtaan ja uusiutuvan energian tarjonnan laajentamista (paneeli 4 – suositus 2, paneeli 1 – suositus 10, FR, DE suositukset)
4. Parannetaan sähköinfrastruktuurin ja sähköverkkojen laatua ja yhteenliitettävyyttä, varmistetaan kunnossapito ja kehitetään niitä turvallisuuden parantamiseksi ja uusiutuviin energialähteisiin siirtymisen mahdollistamiseksi (paneeli 1 – suositus 10, työryhmän keskustelu)
5. Investoidaan uusiutuvaa energiaa tuottaviin teknologioihin, kuten vihreän vedyn tehokkaaseen tuotantoon ja käyttöön, erityisesti aloilla, joita on vaikea sähköistää (paneeli 3 – suositus 31, työryhmän keskustelu)
6. Investoidaan uusien ympäristöystävällisten energialähteiden ja varastointimenetelmien tutkimukseen ja konkreettisia ratkaisuja odotellessa investoidaan lisää nykyisiin optimaalisiin energiantuotanto- ja varastointiratkaisuihin (paneeli 3 – suositukset 9 ja 31)
7. Säädetään hiilidioksidisuodattimet pakollisiksi fossiilisia polttoaineita käyttävissä voimaloissa ja annetaan rahoitustukea jäsenvaltioille, joilla ei ole taloudellisia resursseja hiilidioksidisuodattimien käyttöönottoon (paneeli 3 – suositus 29)
8. Varmistetaan oikeudenmukainen siirtymä ja suojellaan työntekijöitä ja työpaikkoja riittävällä rahoituksella siirtymää ja lisätutkimusta varten, verojärjestelmän uudistamisella oikeudenmukaisempaa verotusta ja veropetosten torjuntaa edistävillä toimilla ja varmistamalla osallistava hallintotapa poliittisessa päätöksenteossa kaikilla tasoilla (esim. kunnianhimoiset toimenpiteet uudelleenoulutukseen / taitojen parantamiseen, vahva sosiaalinen suojelu, julkisten palvelujen pitäminen julkisessa omistuksessa sekä työterveys- ja työturvallisuussääntöjen turvaaminen) (täysistuntokeskustelu, työryhmän keskustelu, monikielinen digitaalinen foorumi)
9. Otetaan käyttöön ilmastoystävällisiä teknologioita ja innovaatioita koskeva investointipaketti, joka olisi rahoitettava ilmastoon liittyvillä tuontituloilla ja ilmastoon liittyvillä hiilitullimaksuilla (DE suositus)
10. Siirtymäkauden jälkeen fossiilisia polttoaineita ei pitäisi enää tukea eikä perinteiselle kaasuinfrastruktuurille pitäisi myöntää rahoitusta (työryhmän keskustelu)
11. Vahvistetaan EU:n johtajuutta ja otetaan vahvempi rooli ja vastuuta kunnianhimoisten ilmastotoimien ja oikeudenmukaisen siirtymän edistämisessä ja tuetaan menetysten korvaamista ja vahinkojen korjaamista kansainvälisessä kehityksessä, jonka keskiössä ovat Yhdistyneet kansakunnat (NL suositus, työryhmän keskustelu)

4. [Ehdotus: ilmastonmuutos, energia, liikenne](#)

TAVOITE: Tarjotaan korkealaatuinen, nykyaikainen, vihreä ja turvallinen infrastruktuuri ja varmistetaan yhteydet, myös maaseutu- ja saaristoalueilla, erityisesti kohtuuhintaisen julkisen liikenteen avulla:

Toimenpiteet:

1. Tuetaan julkista liikennettä ja kehitetään erityisesti maaseutu- ja saaristoalueilla tehokas, luotettava ja kohtuuhintainen eurooppalainen julkinen liikenneverkko, joka tarjoaa lisäkannustimia julkisen liikenteen käyttöön (paneeli 3 – suositus 36, paneeli 4 – suositus 2)
2. Investoidaan suurnopeusjuniin ja yöjuniin ja asetetaan Euroopan rautatieliikenteen ympäristöystävällistä teknologiaa koskeva yhtenäinen standardi, jotta voidaan tarjota uskottava vaihtoehto ja helpottaa lyhyiden lentojen korvaamista ja ehkäisemistä (työryhmän keskustelu, monikielinen digitaalinen foorumi)
3. Edistetään akkujen käyttöikää koskevien hyvän käytännön standardien mukaisten sähköajoneuvojen hankintaa, pitäen mielessä niiden kohtuuhintaisuus kotitalouksille, ja edistetään niiden (yhteis)käyttöä sekä edistetään investointeja tarvittavaan latausinfrastruktuuriin ja muiden saastuttamattomien teknologioiden kehittämiseen sellaisia ajoneuvoja varten, joiden sähköistäminen on vaikeaa (paneeli 3 – suositus 38)
4. Kehitetään nopeita internet- ja matkaviestinverkkoyhteyksiä maaseutu- ja saaristoalueilla (paneeli 3 – suositus 36)
5. Parannetaan nykyisen liikenneinfrastruktuurin ekologisuutta (paneeli 3 – suositus 37)
6. Vaaditaan kaupunkikehitysohjelmia vähäpäästöisempiä ja vihreämpiä kaupunkeja varten, joissa on erityisiä autottomia vyöhykkeitä, aiheuttamatta haittaa kaupallisille alueille (paneeli 3 – suositus 6)
7. Parannetaan pyöräilyinfrastruktuuria, lisätään pyöräilijöiden ja jalankulkijoiden oikeuksia ja parannetaan heidän suojeluaan, myös onnettomuuksissa moottoriajoneuvojen kanssa, taataan liikenneturvallisuus ja tarjotaan liikennesääntöjä koskevaa valistusta (paneeli 3 – suositus 4)
8. Säännellään kryptovaluuttojen louhintaa, jossa käytetään valtavia määriä sähköä (monikielinen digitaalinen foorumi)

5. [Ehdotus: kestävä kulutus, pakkaaminen ja tuotanto](#)

TAVOITE: Parannetaan materiaalien käyttöä ja hallintaa EU:ssa, jotta siitä tulisi enemmän kiertotalouteen perustuva ja omavaraisempi ja voitaisiin vähentää sen riippuvuutta. Rakennetaan kiertotalous edistämällä kestäviä EU:n tuotteita ja tuotantoa. Varmistetaan, että kaikki EU:n markkinoille saatetut tuotteet ovat EU:n yhteisten ympäristönormien mukaisia:

Toimenpiteet:

1. Otetaan käyttöön tiukemmat ja yhdenmukaistetut tuotantostandardit EU:ssa ja avoin merkintäjärjestelmä kaikille EU:n markkinoilla myytävälle tuotteille niiden kestävyden/ympäristöjalanjäljen ja pitkäikäisyyden osalta käyttämällä QR-koodia ja ekotasoluokkaa tai digitaalista tuotepassia (paneeli 3 – suositukset 8, 13, 20, 21, P1 – 16, paneeli 4 – suositus 13)

2. Tarkastellaan uudelleen maailmanlaajuisia toimitusketjuja, myös maataloustuotannossa, EU:n riippuvuuden vähentämiseksi ja ketjujen lyhentämiseksi (monikielinen digitaalinen foorumi)
3. Ehkäistään tehokkaammin jätettä asettamalla jätteen syntymisen välttämistä ja sen uudelleenkäyttöä koskevia tavoitteita ja asettamalla laatuvaatimuksia jätteen lajittelujärjestelmille (työryhmän keskustelu, FR suositus)
4. Luovutaan asteittain ei-kestävästä pakkausmuodosta, säännellään ympäristön kannalta turvallisia pakkauksia, vältetään pakkausmateriaalin tuhlausta taloudellisten kannustimien ja seuraamusten avulla sekä investoidaan vaihtoehtojen tutkimiseen (paneeli 3 – suositukset 15, 25, paneeli 1 – suositus 12, paneeli 4 – suositus 16)
5. Otetaan käyttöön EU:n laajuinen panttiin perustuva pakkausten palautusjärjestelmä ja kehittyneet standardit päällyksille (paneeli 3 – suositukset 22, 23, monikielinen digitaalinen foorumi)
6. Käynnistetään EU:n osaamisfoorumi siitä, miten voidaan varmistaa tuotteiden pitkän aikavälin kestävä käyttö ja miten korjata tuotteita, mukaan lukien kuluttajajärjestöiltä saatavilla olevat tiedot (paneeli 3 – suositus 20)
7. Otetaan käyttöön toimenpiteitä aikaisen tai ennenaikaisen (myös suunnitellun) vanhenemisen torjumiseksi, varmistetaan pidemmät takuut ja edistetään korjauttamisoikeutta ja varmistetaan yhteensopivien varaosien saatavuus ja käyttömahdollisuudet (paneeli 3 – suositus 20, FR ja DE suositukset, paneeli 1 – suositus 14)
8. Luodaan uusi oraaka-ainemarkkinat, myös harkitsemalla kierrätetyn sisällön prosenttiosuuksia koskevia vaatimuksia ja kannustamalla ensiöoraaka-aineiden vähäisempään käyttöön (työryhmän keskustelu)
9. Pannaan nopeasti täytäntöön kunnianhimoinen kestäviä tekstiilejä koskeva strategia ja perustetaan mekanismi, jolla varmistetaan, että kuluttajat voivat olla tietoisia siitä, että tuote täyttää kestävyyskriteerit (paneeli 3 – suositus 28, työryhmän keskustelu)
10. Ryhdytään EU:n tason toimiin, jotka mahdollistavat sen, että kuluttajat voivat käyttää tuotteita pidempään, ja kannustavat siihen (paneeli 3 – suositus 20)
11. Tiukennetaan jätteiden vientiä EU:n sisällä ja kolmansiin maihin koskevia ympäristönormeja ja valvotaan niiden noudattamista (paneeli 4 – suositus 15, monikielinen digitaalinen foorumi)
12. Otetaan käyttöön toimenpiteitä ympäristölle haitallisten tuotteiden mainonnan rajoittamiseksi ottamalla käyttöön pakollinen vastuuvapauslauseke tuotteille, jotka ovat erityisen haitallisia ympäristölle (paneeli 3 – suositus 22)
13. Otetaan käyttöön tiukemmat valmistusstandardit ja oikeudenmukaiset työolot ja -ehdot koko tuotanto- ja arvoketjussa (paneeli 3 – suositus 21)

6. Ehdotus: tiedotus, tietoisuus, vuoropuhelu ja elintavat

TAVOITE: Edistetään ympäristöä, ilmastonmuutosta, energiankäyttöä ja kestävyyttä koskevaa tietämystä, tietoisuutta, koulutusta ja vuoropuhelua:

Toimenpiteet:

1. Perustetaan interaktiivinen tietofoorumi, jolla esitetään säännöllisesti päivitettävää ja monipuolista tieteellistä ympäristötietoa, joka on käynyt läpi faktantarkistuksen (paneeli 3 – suositus 33)

2. Tuetaan ympäristötietoisuutta koskevia tiedotuskampanjoita, mukaan lukien pitkäaikainen EU:n kampanja kestävästä kulutuksesta ja elintavoista (DE, NL ja FR suositukset, paneeli 3 – suositus 7)
3. Edistetään ja helpotetaan vuoropuhelua, neuvotteluja ja kuulemista päätöksenteon kaikkien tasojen välillä ja erityisesti nuorten kanssa ja paikallistasolla (DE, NL ja FR suositukset, paneeli 3 – suositukset 27, 35, täysistuntokeskustelu)
4. EU laatii jäsenvaltioiden avustuksella yhteisen eurooppalaisen peruskirjan, jossa käsitellään ympäristökysymyksiä ja lisätään ympäristötietoisuutta kaikkien kansalaisten keskuudessa (paneeli 3 – suositus 7)
5. Tarjotaan kursseja ja opetusmateriaalia kaikille ilmasto- ja kestävyysosaamisen parantamiseksi ja ympäristöaiheita koskevan elinikäisen oppimisen mahdollistamiseksi (paneeli 1 – suositukset 15, 35, paneeli 3 – suositus 24, työryhmän keskustelu)
6. Sisällytetään ruoantuotanto ja biologisen monimuotoisuuden suojele osaksi koulutusta, mukaan lukien jalostamattomien elintarvikkeiden edut verrattuna jalostettuihin elintarvikkeisiin sekä koulupuutarhojen edistäminen ja kaupunkipuutarhahankkeiden ja vertikaalisen viljelyn tukeminen. Harkitaan biologisen monimuotoisuuden ottamista pakolliseksi aineeksi kouluissa ja lisätään tietoisuutta biologisesta monimuotoisuudesta käyttämällä mediakampanjoita ja järjestämällä kaikkialla EU:ssa ”kilpailuja”, joissa tarjotaan kannustimia (paikallisyhteisöjen laajuiset kilpailut) (paneeli 3 – suositus 5, paneeli 1 – suositus 18)
7. Vahvistetaan EU:n roolia ja toimintaa ympäristön ja koulutuksen alalla lisäämällä EU:n toimivaltaa ilmastonmuutosta ja ympäristöä koskevan koulutuksen alalla ja laajentamalla määränemistöpäätösten käyttöä kysymyksissä, joiden katsotaan koskevan Euroopan etua, kuten ympäristöasioissa (NL, FR suositukset)
8. Edistetään kasviperäistä ruokavaliota ilmaston ja ympäristön suojelemiseksi (monikielinen digitaalinen foorumi)

”Terveys”

7. Ehdotus – Terveellinen ruoka ja terveelliset elintavat¹

TAVOITE: Varmistetaan, että kaikilla eurooppalaisilla on mahdollisuus saada terveellistä ruokaa koskevaa valistusta sekä terveellistä ja kohtuuhintaista ruokaa, joka on yksi terveellisten elintapojen osatekijä, erityisesti seuraavin keinoin:

Toimenpiteet:

1. Vahvistetaan elintarvikkeiden laatua ja elintarvikkeiden jäljitettävyyttä koskevat vähimmäisvaatimukset muun muassa rajoittamalla antibioottien ja muiden eläinlääkkeiden käyttö ennaltaehkäisevän käytön sijasta siihen, mikä on ehdottoman välttämätöntä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin suojelemiseksi, ja varmistamalla, että valvontaa tiukennetaan tältä osin. [#23, #17]
2. Opetetaan ihmisille terveellisiä elintapoja varhaisesta iästä alkaen ja kannustetaan turvallisten ja terveellisten valintojen tekemiseen verottamalla epäterveellisiä jalostettuja elintarvikkeita ja asettamalla helposti saataville tietoa elintarvikkeiden terveysominaisuuksista. Tätä varten perustetaan jalostetuille elintarvikkeille Euroopan laajuinen arviointijärjestelmä, joka perustuu riippumattomaan tieteelliseen asiantuntemukseen, ja otetaan käyttöön merkintä, joka kattaa hormonivalmisteiden ja hormonaalisten haitta-aineiden käytön elintarvikkeiden tuotannossa. Tässä mielessä vahvistetaan nykyisten sääntöjen seuranta ja noudattamisen valvontaa ja harkitaan sääntöjen tiukentamista. [#18, #19, työryhmä]
3. Edistetään vuoropuhelua elintarvikkeiden toimijoiden kanssa tuotannosta myyntiin, jotta voidaan edistää yritysten yhteiskuntavastuuta terveellisistä elintarvikkeista. [#19, työryhmä]
4. Tuetaan EU:n tasolla terveellisen, monipuolisen ja kohtuuhintaisen ruoan tarjoamista yleisöä palvelevissa laitoksissa, kuten kouluruokaloissa, sairaaloissa tai hoitokodeissa, myös kohdistetulla rahoituksella. [#3, täysistunto, työryhmä]
5. Investoidaan tutkimukseen antibioottien käytön vaikutuksista sekä hormonivalmisteiden ja hormonaalisten haitta-aineiden vaikutuksista ihmisten terveyteen. [#17, #18]

8. Ehdotus – Vahvistetaan terveydenhuoltojärjestelmää³

TAVOITE: Vahvistetaan terveydenhuoltojärjestelmien muutosjoustavuutta ja laatua erityisesti seuraaviin keinoin:

Toimenpiteet:

1. Luodaan eurooppalainen terveysdata-avaruus, joka helpottaisi terveystietojen vaihtoa. Yksittäisiä potilastietoja voitaisiin asettaa saataville vapaaehtois pohjalta yksilöllisen eurooppalaisen sähköisen terveyspassin avulla noudattaen kaikilta osin tietosuojasääntöjä. [#41, työryhmä]
2. Varmistetaan asianmukaiset työolot, erityisesti myös palkat ja työjärjestelyt kattavan vahvan työehtosopimusneuvottelujärjestelmän avulla, ja yhdenmukaistetaan terveydenhuollon

¹ Kansalaisten suositukset, joihin ehdotus pääasiassa perustuu: #3, #17, #18, #19

² # = eurooppalaisen kansalaispaneelin suositus

³ Kansalaisten suositukset, joihin ehdotus pääasiassa perustuu: #39, #40, #41, #42, #43, NL 1, NL 2, #51

ammattihenkilöiden koulutusta ja sertifiointia koskevat vaatimukset. Olisi kehitettävä verkostoitumis- ja vaihto-ohjelmia, kuten lääketieteellisten oppilaitosten Erasmus-ohjelma, jotka helpottaisivat etenkin osaamisen kehittämistä. Osaamisen säilymisen sekä nuorten ammattilaisten tietojen karttumisen ja työharjoittelumahdollisuuksien varmistamiseksi on tarpeen perustaa EU:n vaihto-ohjelmia, jotta motivoidaan biotieteiden huippuosaajia jäämään EU:hun ja vältetään aivovuoto kolmansiin maihin. [#39, työryhmä]

3. Varmistetaan strateginen riippumattomuus EU:n tasolla, jotta vältetään riippuvuutta kolmansista maista [NL 2]⁴ lääkkeiden (erityisesti vaikuttavien aineiden) ja lääkinnällisten laitteiden suhteen (mukaan lukien raaka-aineet). EU:n tasolla olisi erityisesti laadittava luettelo keskeisistä ja ensisijaisista, mutta myös innovatiivisista lääkkeistä ja hoidoista (kuten bioteknologiaratkaisuista), jotta voidaan taata niiden saatavuus kansalaisille. Tämä voidaan antaa olemassa olevien eurooppalaisten virastojen ja HERAn tehtäväksi. Harkitaan koordinoitua strategisen varastoinnin järjestämistä kaikkialla EU:ssa. Sisällytetään terveys ja terveydenhuolto EU:n ja EU:n jäsenvaltioiden jaettuun toimivaltaan muuttamalla Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 4 artiklaa, jotta saadaan aikaan tarvittavia unionin tason koordinoituja pitkäjänteisiä toimia. [#40, #49, täysistunto, työryhmä]
4. Kehitetään, koordinoidaan ja rahoitetaan edelleen nykyisiä terveysalan tutkimus- ja innovointiohjelmia vaarantamatta muita terveyteen liittyviä ohjelmia, kuten eurooppalaisia osaamisverkostoja, koska ne muodostavat perustan pitkälle erikoistuneita ja monimutkaisia hoitoja koskevien sairaanhoidon verkostojen kehittämiseksi. [#42, #43, työryhmä]
5. Investoidaan erityisesti julkisen ja kolmannen sektorin terveydenhuoltojärjestelmiin, infrastruktuuriin ja digitaaliseen terveydenhuoltoon ja varmistetaan, että terveydenhuollon tarjoajat noudattavat palvelujen täyden saatavuuden, kohtuuhintaisuuden ja laadun periaatteita. Näin varmistetaan, että yleisestä edusta piittaamattomat voittoa tavoittelevat terveydenhuollon toimijat eivät vie kaikkia resursseja. [#51, työryhmä]
6. Annetaan jäsenvaltioille vahvoja suosituksia investoida tehokkaisiin, helposti saavutettaviin, kohtuuhintaisiin, laadukkaisiin ja muutosjoustaviin terveydenhuoltojärjestelmiin erityisesti talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä. Ukrainan sodan vaikutus kansanterveyteen osoittaa, että muutosjoustavien terveydenhuoltojärjestelmien ja yhteisvastuumekanismien kehittämistä on jatkettava. [#51, työryhmä]

9. [Ehdotus – Terveystietämyksen laajentaminen](#)⁵

TAVOITE: Omaksutaan kokonaisvaltainen lähestymistapa terveyteen, käsitellään sairauksien ja hoitojen lisäksi terveysosaamista ja ennaltaehkäisyä ja edistetään yhteistä ymmärrystä sairaiden tai vammaisten henkilöiden kohtaamista haasteista yhteinen terveys -lähestymistavan mukaisesti. Olisi painotettava, että yhteinen terveys -lähestymistapa on horisontaalinen peruserä, joka kattaa kaikki EU:n politiikat.

Toimenpiteet:

1. Parannetaan tietämystä mielen hyvinvointiongelmista ja keinoista niiden ratkaisemiseksi, myös varhaislapsuudesta ja varhaisesta diagnosoinnista alkaen, käyttäen perustana eri puolilla EU:ta kehitettyjä hyviä käytäntöjä, jotka olisi asetettava helposti saataville kansanterveysalan parhaiden käytäntöjen portaalin kautta. Tietoisuuden lisäämiseksi EU:n toimielinten ja

⁴ Kansallisen kansalaispaneelin suositus

⁵ Kansalaisten suositukset, joihin ehdotus pääasiassa perustuu: #44, #45, #46, #47, #50

asiaankuuluvien sidosryhmien olisi järjestettävä parhaiden käytäntöjen vaihtoa koskevia tapahtumia ja autettava jäseniään levittämään tietoa niistä omilla alueillaan. Olisi laadittava mielenterveyttä koskeva EU:n toimintasuunnitelma, joka tarjoaisi pitkän aikavälin mielenterveysstrategian muun muassa tutkimuksen osalta ja jossa puututtaisiin lisäksi ammattiavun saatavuutta muun muassa alaikäisille koskevaan ongelmaan sekä päätettäisiin lähitulevaisuudessa järjestettävästä eurooppalaisesta mielenterveyden teemavuodesta. [#44, #47, työryhmä]

2. Kehitetään EU:n tasolla terveellisiä elintapoja koskeva vakiomuotoinen koulutusohjelma, joka kattaa myös seksuaalikasvatuksen. Siihen olisi sisällyttävä myös toimia, jotka kohdistuvat sekä terveellisiin elintapoihin että ympäristönsuojeluun ja siihen, miten ne voivat auttaa ehkäisemään monia sairauksia, esimerkkinä pyöräily terveellisenä keinona jokapäiväisessä liikkumisessa. Jäsenvaltiot ja koulut voisivat tarvittaessa käyttää sitä maksutta opetussuunnitelmissaan. Ohjelmassa käsiteltäisiin sairaisiin tai vammaisiin henkilöihin kohdistuvia stereotyyppioita. [#44, työryhmä]
3. Kehitetään kaikille kansalaisille tarjottavia maksuttomia ensiapukursseja, joihin sisältyy käytännön osio, ja harkitaan säännöllisiä kursseja normikäytäntönä opiskelijoille ja työpaikoilla. Kaikissa jäsenvaltioissa olisi myös oltava vähimmäismäärä defibrillaattoreita eli sydäniskureita julkisilla paikoilla. [#50]
4. Laajennetaan terveysviikkoa koskevaa aloitetta. Terveysviikko toteutettaisiin kaikkialla EU:ssa samaan aikaan, ja sen aikana käsiteltäisiin kaikkia terveyskysymyksiä ja keskusteltaisiin niistä. Pohditaan myös terveysvuosialoitteita aloittaen mielenterveyden teemavuodesta. [#44, työryhmä]
5. Tunnustetaan verotuksen kannalta säännölliseksi lääketieteelliseksi hoidoksi lääketieteellisistä syistä, kuten fibromyalgian ja endometriosisin hoidossa, käytettävät hormonaaliset ehkäisy tuotteet sekä naisten hygieniatuotteet. Varmistetaan lisääntymishoitojen saatavuus kaikille hedelmällisyysongelmista kärsiville henkilöille. [#45, työryhmä]

10. Ehdotus – Yhtäläinen pääsy terveyspalveluihin⁶

TAVOITE: Luodaan ”oikeus terveyteen” takaamalla kaikille eurooppalaisille yhtäläinen ja yleinen mahdollisuus saada kohtuuhintaista, ennaltaehkäisevää, parantavaa ja laadukasta terveydenhuoltoa

Toimenpiteet:

1. Vahvistetaan EU:n tasolla yhteiset terveydenhuollon vähimmäisvaatimukset, jotka kattavat myös ennaltaehkäisevän hoidon ja hoidon saatavuuden sekä läheisyyden, ja tuetaan näiden vaatimusten noudattamista. [#39, työryhmä]
2. Otetaan huomioon tarve huomioida täysimääräisesti toissijaisuusperiaate ja paikallisten, alueellisten ja kansallisten toimijoiden keskeinen rooli terveysasioissa [NL 3] ja varmistetaan, että EU:n tasolla pystytään toimimaan silloin, kun oikeutta terveyteen voidaan parhaiten käsitellä unionin tasolla. Mahdollistetaan nopeampi ja tehokkaampi päätöksenteko keskeisistä aiheista ja parannetaan eurooppalaisen hallintotavan tehokkuutta Euroopan terveysunionin kehittämiseksi (esimerkiksi mahdollisissa pandemiatilanteissa tai harvinaisten sairauksien osalta). [#49, FR toive 11, digitaalinen foorumi]

⁶ Kansalaisten suositukset, joihin ehdotus pääasiassa perustuu: #39, #40, #45, #48, #49, #50, #51, FR muutos 8, FR toive 11, NL 2, NL 3

3. Tehostetaan Euroopan terveysunionia hyödyntämällä nykyisten puitteiden täysi potentiaali ja sisällytetään terveys ja terveydenhuolto EU:n ja EU:n jäsenvaltioiden jaettuun toimivaltaan muuttamalla Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 4 artiklaa. [#49, FR toive 11, digitaalinen foorumi, työryhmä]⁷
4. Varmistetaan, että kaikilla on mahdollisuus saada olemassa olevia hoitoja heti, kun ne tulevat saataville jossain päin EU:ta. Tätä varten on helpotettava rajatylittävää yhteistyötä erityisesti harvinaisten sairauksien, syövän, sydän- ja verisuonitautien ja pitkälle erikoistuneiden hoitojen kuten elinsiirtojen ja vakavien palovammojen hoidon kohdalla. Olisi perustettava siirteiden ja elinluovutusten eurooppalainen verkosto, jolla autettaisiin kaikkia siirrettä tarvitsevia eurooppalaisia potilaita. [täysistunto ja työryhmä]
5. Varmistetaan hoidon kohtuuhintaisuus investoimalla enemmän terveydenhuoltoon, erityisesti hammashoittoon ennaltaehkäisy mukaan luettuna, ja varmistetaan, että 15–20 vuoden kuluessa kohtuuhintainen hammashoito on kaikkien saatavilla. [#48, työryhmä]
6. Varmistetaan, että hoidot ja lääkkeet ovat samanlaatuisia kaikkialla EU:ssa ja niiden hinta on paikalliseen tasoon suhteutettuna oikeudenmukainen, esimerkiksi puuttamalla sisämarkkinoiden nykyiseen hajanaisuuteen. [#40, NL 3, työryhmä, täysistunto]
7. Torjutaan terveystyöttöä edistämällä maksutonta hammashoitoa lapsille, pienituloisille ja muille haavoittuville ryhmille, kuten vammaisille henkilöille. Pohditaan myös huonojen asuinolojen vaikutuksia terveyteen. [#48, työryhmä]
8. Tarkastellaan terveyden kansainvälistä ulottuvuutta ja otetaan huomioon, että lääkkeiden olisi oltava yleisesti saatavilla myös köyhemmissä maissa. [NL 2]

---

⁷ Alankomaiden kansalaispaneelin suositukset poikkeavat eurooppalaisen kansalaispaneelin suosituksista siinä, että niiden mukaan terveyden ja terveydenhuollon olisi oltava ensisijaisesti jäsenvaltioiden vastuulla (NL 3).

”Vahvempi talous, sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja työllisyys”

Johdanto

Elämme poikkeuksellisia aikoja, ja EU:ta arvioidaan sen mukaan, miten se toimii selviytyäkseen nykyisistä kriiseistä vahvempana entistä kestävämmän, osallistavamman, kilpailukykyisemmän ja häiriönsietokykyisemmän kasvumallin avulla. Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja covid-19-pandemia ovat muuttaneet EU:n kasvoja. Konferenssissa on myös tarpeen käsitellä tämän sodan sosiaalisia ja taloudellisia seurauksia jo ennestään hyvin vaativassa pandemian jälkeisessä tilanteessa. Samanaikaisesti ilmastonmuutos on yhä jatkuva uhka ihmiskunnalle ja sillä on dramaattinen vaikutus talouteen ja yhteiskuntiimme. Saatujen suositusten perusteella on selvää, että kansalaiset vaativat EU:lta vahvempia toimia. Jäljellä olevat kansainväliset haasteet, kuten eriarvoisuus, kilpailukyky, terveys, ilmastonmuutos, muuttoliike, digitalisaatio tai oikeudenmukainen verotus, edellyttävät asianmukaisia eurooppalaisia ratkaisuja. Suositusten ja keskustelujen perusteella on myös selvää, että tarvitsemme kattavan strategian, jolla parannetaan Euroopan kansalaisten hyvinvointia heidän elämänsä eri osa-alueilla. Joitakin tämän strategian osatekijöitä on jo olemassa olevissa toimintapolitiikoissa, ja ne voidaan toteuttaa hyödyntämällä täysimääräisesti voimassa olevaa institutionaalista kehystä unionin ja jäsenvaltioiden tasolla; toiset edellyttävät uusia toimintapolitiikkoja ja joissakin tapauksissa perussopimusten muuttamista. Uusia toimintapolitiikkoja ja perussopimusten muutoksia olisi kuitenkin pidettävä keinona parantaa hyvinvointia, ei itsetarkoituksina. On sekä mahdollista että välttämätöntä uudistaa EU:ta siten, että taataan sen strateginen riippumattomuus, kestävä kasvu, elin- ja työolojen parantaminen ja inhimillinen edistys vaarantamatta ja tuhoamatta maapalloa uudistetun yhteiskuntasopimuksen puitteissa. Näiden suositusten tarkoituksena on esitettyjen tavoitteiden saavuttaminen. Seuraavassa esitettävät ehdotukset olisi luettava ottaen samalla huomioon, että kansalaiset kaikkialta Euroopasta ovat ilmaisseet erilaisia näkemyksiä ja antaneet erilaisia suosituksia. Juuri nämä erilaiset näkemykset ovat yksi Euroopan ainutlaatuisista vahvuuksista.

11. Ehdotus: Kestävä kasvu ja innovointi⁸

Tavoite: Ehdotamme, että EU tukee siirtymistä kestäväan ja häiriönsietokykyiseen kasvumalliin, jossa otetaan huomioon vihreä ja digitaalinen siirtymä ja vahva sosiaalinen ulottuvuus eurooppalaisessa ohjausjaksossa ja jossa voimaannutetaan kansalaisia, ammattiliittoja ja yrityksiä. Tavanomaisia makrotaloudellisia indikaattoreita ja BKT:tä voitaisiin täydentää uusilla indikaattoreilla, jotta voidaan käsitellä uusia eurooppalaisia painopisteitä, kuten Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa tai Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria, ja ottaa paremmin huomioon ekologinen ja digitaalinen siirtymä ja ihmisten hyvinvointi. Tämä tavoite voitaisiin saavuttaa seuraavin keinoin:

Toimenpiteet:

1. Edistetään vihreämpiä tuotantoprosesseja yrityksissä ja tuetaan yrityksiä, jotta ne pystyvät määrittämään parhaat ratkaisut, sekä tarjotaan myönteisiä ja kielteisiä kannustimia

⁸ Kansalaisten suositukset, joihin ehdotus pääasiassa perustuu: eurooppalainen kansalaispaneeli 1: 9, 10, 11, 12 ja 14; Alankomaat: 1; Italia: 1.1; Liettua: 3, 8

(eurooppalainen kansalaispaneeli 11 ja 12) ja lisätään paikallista tuotantoa ja kulutusta. (keskustelut)

2. Pyritään kestävämpään kiertotalouteen puuttamalla suunniteltua vanhenemista koskevaan kysymykseen ja varmistamalla korjauttamisoikeus. (eurooppalainen kansalaispaneeli 14)
3. Tarkastellaan uudelleen EU:n talouden ohjausjärjestelmää ja eurooppalaista ohjausjaksoa sen varmistamiseksi, että vihreä ja digitaalinen siirtymä, sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja sosiaalinen edistys kulkevat käsi kädessä taloudellisen kilpailukyvyyn kanssa, ottaen samalla huomioon eurooppalaisen ohjausjakson taloudellinen ja finanssipoliittinen luonne. Lisäksi on tarpeen osallistaa työmarkkinaosapuolet sekä paikallis- ja alueviranomaiset entistä paremmin eurooppalaisen ohjausjakson täytäntöönpanoon, jotta voidaan parantaa sen soveltamista ja siihen liittyvää vastuuvuorollisuutta. (verkkofoorumi, keskustelut)
4. Puututaan kertakäyttöisten muovipakkausten ja -päälysten käyttöön. (eurooppalainen kansalaispaneeli 12)
5. Laajennetaan eurooppalaisen teknologian käyttöä ja tehdään siitä käyttökelpoinen vaihtoehto ulkomaiselle teknologialle. (keskustelut)
6. Edistetään uusien materiaalien ja teknologioiden tutkimusta sekä olemassa olevien materiaalien innovatiivista käyttöä varmistaen samalla, että tutkimustoimet eivät ole päällekkäisiä. (eurooppalainen kansalaispaneeli 9, NL 1)
7. Tarkastellaan energian kestävyyttä, kohtuuhintaisuutta ja saavutettavuutta ja otetaan huomioon energiaköyhyys ja riippuvuus EU:n ulkopuolisista valtioista lisäämällä kestävästi hankitun energian osuutta. (eurooppalainen kansalaispaneeli 10, LT 3, IT 1.1)
8. Lisätään tietoisuutta sekä yritysten että kansalaisten keskuudessa siitä, miten voidaan toimia kestävämmällä tavalla, ja taataan oikeudenmukainen siirtymä työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun ja laadukkaiden työpaikkojen pohjalta. (eurooppalainen kansalaispaneeli 12 ja verkkofoorumi)
9. Sisällytetään EU:n uusiin kauppasopimuksiin kunnianhimoisia sosiaalisia, työelämän ja terveysnormeja, mukaan lukien työterveys ja -turvallisuus. (LT 8)

12. Ehdotus: EU:n kilpailukyvyyn parantaminen ja sisämarkkinoiden syventäminen entisestään⁹

Tavoite: Ehdotamme, että lujitetaan Euroopan unionin talouden kilpailukykyä ja häiriönsietokykyä, sisämarkkinoita ja teollisuutta ja puututaan strategiseen riippuvuuteen. Meidän on edistettävä EU:ssa yrityskulttuuria, jossa kaikenkokoiset innovatiiviset yritykset ja erityisesti mikro- ja pk-yritykset sekä startup-yritykset saavat kannustusta ja voivat menestyä, jotta voidaan luoda entistä häiriönsietokykyisempiä ja yhteenkuuluvuutta paremmin edistäviä yhteiskuntia. Tarvitaan vahva ja toimiva markkinatalous, jotta voidaan viedä eteenpäin visiota entistä sosiaalisemmasta Euroopasta. Tämä tavoite voitaisiin saavuttaa seuraavin keinoin:

⁹ Kansalaisten suositukset, joihin ehdotus pääasiassa perustuu: eurooppalainen kansalaispaneeli 1: 10, 11 ja 14; Saksa: 2.1, 2.2; Alankomaat: 1, 2; Ranska: 3, 9; Italia: 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 2.1, 2.2, 2.4, 4.a.2, 6.1; Liettua: 1, 7

Toimenpiteet:

1. Kehitetään selkeä visio Euroopan taloudelle ja hyödynnetään Euroopan vahvuuksia, laatua ja monimuotoisuutta ottaen huomioon jäsenvaltioiden väliset taloudelliset ja muut erot sekä edistetään yhteistyötä ja kilpailua yritysten välillä. (NL 1 ja 2)
2. Vakiinnutetaan se, mitä on saatu aikaan yhteisen rahan sekä maksujärjestelmien ja tietoliikenteen yhteenliittämisen alalla. (IT 4.a.2)
3. Vähennetään tuotteiden standardointia sekä tunnustetaan kulttuurin ja tuotannon paikalliset ja alueelliset erityispiirteet (tuotantoperinteiden kunnioittaminen). (IT 2.2)
4. Nopeutetaan ylöspäin tapahtuvaa sosiaalista ja taloudellista lähentymistä sisämarkkinoilla saattamalla päätökseen nykyiset aloitteet, kuten pankkiunioni ja pääomamarkkinaunioni, ja toteuttamalla tulevaisuuteen suuntautuva talous- ja rahaliiton uudistus. (keskustelut)
5. Edistetään vahvaan teolliseen perustaan ja keskeisiä mahdollistavia teknologioita koskevaan innovointiin liittyviä politiikkatoimia sekä tulevaisuuteen suuntautuvaa ilmestopolitiikkaa yhdistettynä teollisuuden kilpailukykyyn siten, että tässä on vahva sosiaalinen ulottuvuus, työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun ja hyvin toimivien työmarkkinasuhteiden pohjalta. (keskustelut)
6. Kiinnitetään kaikissa uusissa aloitteissa erityistä huomiota pk-yrityksiin, jotka ovat taloutemme selkäranka. Pienet ensin -periaatetta on kunnioitettava kaikissa EU:n lainsäädäntöehdotuksissa, ja pk-yritystestiä olisi vahvistettava komission vaikutustenarvioinnissa selkeiden periaatteiden mukaisesti kunnioittaen täysin sosiaalisia ja ympäristönormeja sekä kuluttajien oikeuksia. (keskustelut)
7. Varmistetaan pk-yritysten osallistuminen rahoitushakemuksiin, tarjouskilpailuihin ja verkostoihin mahdollisimman vähäisin hallinnollisin toimin. Sellaisten tahojen kuin Euroopan innovaationeuvosto ja Euroopan investointipankki olisi kehitettävä edelleen pk-yritysten rahoituksen saantia suuririskisissä innovointihankkeissa. (keskustelut)
8. Luodaan paremmat puitteet tutkimus- ja innovointi-investoinneille, joilla pyritään kestävämpiin ja biologisesti monimuotoisempiin liiketoimintamalleihin. (eurooppalainen kansalaispaneeli 10, 11 ja 14) Korostetaan teknologiaa ja innovointia kasvun edistäjinä. (IT 1.3)
9. Edistetään yhteistä taloudellista suorituskykyä itsenäisen ja kilpailukykyisen teollisuuden avulla. (FR 3)
10. Yksilöidään ja kehitetään strategisia aloja, kuten avaruusteollisuus, robotiikka ja tekoäly. (FR 3 ja 9)
11. Investoidaan talouteen, joka perustuu matkailuun ja kulttuuriin, mukaan lukien Euroopan monet pienet matkakohteet. (IT 1.2)
12. Parannetaan toimitusvarmuutta monipuolistamalla tuotantopanosten/raaka-aineiden lähteitä ja lisäämällä keskeisten tuotteiden valmistusta Euroopassa, esimerkiksi terveyden, elintarvikkeiden, energian, puolustuksen ja liikenteen aloilla. (FR 9, LT 1, IT 1.4)
13. Edistetään eurooppalaisten yritysten digitalisaatiota esimerkiksi erityisellä tulostaululla, jonka avulla yritykset voivat verrata digitalisaatioastettaan, siten, että yleisenä tavoitteena on kilpailukykyyn lisääminen. (DE 2.1)
14. Edistetään digitaalista yhteenkuuluvuutta, jolla myötävaikutetaan Euroopan unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa määritellyyn taloudelliseen, sosiaaliseen ja alueelliseen yhteenkuuluvuuteen. (keskustelut)

15. Lujitetaan rajatylittävää yhteistyötä, jotta voidaan parantaa yhteenkuuluvuutta ja häiriönsietokykyä alueiden sisällä ja niiden ulkopuolella, edistämällä oikeudellisten ja hallinnollisten esteiden poistamismekanismeja ja vastaavia välineitä. (keskustelut)
16. Lisätään ja tehdään tunnetuksi rajatylittävän koulutuksen mahdollisuuksia, jotta voidaan kehittää Euroopan työvoiman osaamista ja lisätä kilpailukykyä, ja parannetaan samalla kansalaisten talouslukutaitoa. (DE 2.2, LT 7) Edistetään työntekijöiden vaihtoa Euroopassa eurooppalaisen työnvälityskeskuksen kautta. (IT 6.1) Kannustetaan nuoria opiskelemaan tiedeaineita. (IT 1.5)
17. Vähennetään ei-välttämätöntä byrokratiaa (luvat, sertifioinnit). (IT 2.1)
18. Torjutaan väärennöksiä ja epäreilua kilpailua. (IT 2.4)
19. Varmistetaan startup-yritysten ja pk-yritysten suurempi osallistuminen innovointihankkeisiin, sillä tämä lisää niiden innovointivoimaa, kilpailukykyä ja verkostoitumista. (verkkofoorumi, keskustelut)
20. Sisämarkkinoiden vahvistamisen ja suojaamisen olisi säilyttävä ensisijaisena tavoitteena. EU:n ja kansallisella tasolla toteutettavat toimenpiteet ja aloitteet eivät saisi haitata sisämarkkinoita, ja niillä olisi edistettävä ihmisten, tavaroiden, palvelujen ja pääoman vapaata liikkuvuutta. (keskustelut)
21. EU:n uusille toimintapoliittisille aloitteille olisi tehtävä kilpailukykytarkastus niiden vaikutusten arvioimiseksi, joita aloitteilla on yrityksiin ja niiden liiketoimintaympäristöön (liiketoiminnan harjoittamisen kustannukset, innovointikapasiteetti, kansainvälinen kilpailukyky, tasapuoliset toimintaedellytykset jne.). Tarkastuksen on oltava Pariisin sopimuksen ja kestävän kehityksen tavoitteiden mukainen, sukupuolten tasa-arvo mukaan lukien, eikä se saa heikentää ihmisoikeuksien eikä sosiaalisten ja työntekijöiden oikeuksien suojelua eikä myöskään ympäristön ja kuluttajien suojelun normeja. Tätä varten ehdotamme myös, että perustetaan eurooppalainen neuvoo-antava kilpailukykyelin, jonka olisi seurattava kilpailukykytarkastuksen toteuttamista ja erityisesti arvioitava lainsäädännön kumulatiivista vaikutusta sekä laadittava ehdotuksia EU:n yritysten kilpailukykyyn asianmukaisten perusedellytysten parantamiseksi. Elimen hallintoon olisi otettava mukaan järjestäytynyt kansalaisyhteiskunta ja työmarkkinaosapuolet. (keskustelut)

13. Ehdotus: Osallisuutta edistävät työmarkkinat¹⁰

Tavoite: Ehdotamme, että työmarkkinoiden toimintaa parannetaan niin, että niillä varmistetaan oikeudenmukaisemmat työolot ja edistetään sukupuolten tasa-arvoa ja työllistymistä, myös nuorten ja heikossa asemassa olevien ryhmien kohdalla. EU:n, jäsenvaltioiden ja työmarkkinaosapuolten on pyrittävä poistamaan työssäkäyvien köyhyys, käsittelemään alustatyöntekijöiden oikeuksia, kieltämään palkattomat työharjoittelut ja varmistamaan työvoiman oikeudenmukainen liikkuvuus EU:ssa. Meidän on edistettävä työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua ja työehtosopimusneuvotteluja. Meidän on varmistettava, että Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari, mukaan lukien sen asiaan liittyvät yleistavoitteet vuodeksi 2030, pannaan kaikilta osin täytäntöön EU:n, kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla, kun kyseessä ovat ”yhtäläiset mahdollisuudet ja pääsy työmarkkinoille” ja ”oikeudenmukaiset työolot”, asiaan liittyviä toimivaltuuksia ja toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteita kunnioittaen, ja meidän on sisällytettävä perussopimukseen sosiaalista edistystä koskeva pöytäkirja. Tässä olisi kunnioitettava kansallisia perinteitä ja työmarkkinaosapuolten

¹⁰ Kansalaisten suositukset, joihin ehdotus pääasiassa perustuu: eurooppalainen kansalaispaneeli 1: 1, 2, 7, 28 ja 30; Saksa: 4,1, 4,2; Alankomaat: 4; Ranska: 6; Italia: 5.a.1, 5.a.4, 6.1 ja 6.2

autonomiaa sekä tehtävä yhteistyötä kansalaisyhteiskunnan kanssa. Tämä tavoite voitaisiin saavuttaa seuraavin keinoin:

Toimenpiteet:

1. Varmistetaan, että lakisääteisillä vähimmäispalkoilla taataan, että jokaisella työntekijällä on mahdollisuus kohtuulliseen ja samankaltaiseen elämänlaatuun kaikissa jäsenvaltioissa. Olisi määritettävä selkeitä kriteerejä (esimerkiksi kansallisen tason elinkustannukset, inflaatio, köyhyysrajan ylittävä taso, keski- ja mediaanipalkka), jotka on otettava huomioon vähimmäispalkkoja vahvistettaessa. Lakisääteisten vähimmäispalkkojen tasoja olisi tarkasteltava uudelleen säännöllisesti näiden kriteerien valossa niiden asianmukaisuuden varmistamiseksi. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä näiden sääntöjen tehokkaaseen täytäntöönpanoon ja elintason kohenemisen seurantaan. Samalla olisi lujitettava ja edistettävä työehtosopimusneuvotteluja kaikkialla EU:ssa. (eurooppalainen kansalaispaneeli 1 ja 30, DE 4.2, verkkofoorumi)
2. Tarkastellaan työaikadirektiiviä (direktiivi 2003/88/EY) ja muuta asiaan liittyvää lainsäädäntöä, jolla varmistetaan työ- ja yksityiselämän välinen terve tasapaino, ja tehostetaan niiden täytäntöönpanon valvontaa sekä tarkastellaan uusia kansallisia politiikkatoimia tällä alalla. (eurooppalainen kansalaispaneeli 2)
3. Otetaan käyttöön tai vahvistetaan lainsäädäntöä, jolla säännellään ns. älykästä työtä, ja kannustetaan yrityksiä edistämään sitä. (eurooppalainen kansalaispaneeli 7) EU:n olisi varmistettava oikeus olla tavoittamattomissa, puututtava tehokkaammin digitaaliseen kahtiajakoon työpaikoilla ja arvioitava etätöiden vaikutuksia terveyteen, työaikaan ja yritysten tulokseen. On tarpeen taata reilu digitalisaatio ihmisoikeuksien, parempien työolojen ja -ehtojen ja työehtosopimusneuvottelujen pohjalta. (keskustelut)
4. Toteutetaan integroitua työllisyyspolitiikkaa EU:n tasolla, jolla aktiiviset työmarkkinapolitiikat ovat edelleen keskeisiä ja kasvavassa määrin koordinoituja (IT 6.2), kun jäsenvaltiot keskittyvät jatkamaan uudistustoimiaan suotuisten edellytysten luomiseksi laadukkaiden työpaikkojen syntymiselle. (keskustelut)
5. Toteutetaan toimia sen varmistamiseksi, että sosiaaliset oikeudet suojataan ja turvataan kaikilta osin, jos ne ovat ristiriidassa taloudellisten vapauksien kanssa, myös sisällyttämällä perussopimukseen sosiaalista edistystä koskeva pöytäkirja. (verkkofoorumi, keskustelut)
6. Varmistetaan sukupuolten tasa-arvo EU:n sukupuolten tasa-arvostrategian 2020–2025 mukaisesti. EU:n olisi edelleen mitattava sukupuolten tasa-arvoa käyttämällä sukupuolten tasa-arvoindeksiä (eli asenteet, palkkaerot, työllisyys, johtajuus jne.), seurattava strategiaa vuosittain ja esitettävä saavutukset avoimesti sekä kannustettava kokemusten ja parhaiden käytäntöjen vaihtamiseen ja perustettava mahdollinen suora kansalaispalautemekanismi (esimerkiksi oikeusasiahenkilö). (eurooppalainen kansalaispaneeli 28, IT 5.a.1) On tarpeen puuttua sukupuolten palkkaeroihin ja ottaa käyttöön kiintiöt johtotehtävissä. Naisyrityksille olisi annettava enemmän tukea liiketoimintaympäristössä ja naisille STEM-aineissa (keskustelut).
7. Edistetään nuorisotyöllisyyttä, esimerkiksi yrityksille annettavalla rahoitustuella mutta myös antamalla työnantajille ja työntekijöille lisätukea (NL 4) ja tukemalla nuoria yrittäjiä ja nuoria itsenäisiä ammatinharjoittajia esimerkiksi koulutusvälineiden ja -kursseiden avulla (keskustelut).
8. Edistetään muita heikommassa asemassa olevien ryhmien työllistymistä (NL 4) ja erityisesti vammaisten henkilöiden työllistymistä (verkkofoorumi).

9. Edistetään työllistymistä ja sosiaalista liikkuvuutta ja sitä kautta täysimääräistä mahdollisuutta itsensä toteuttamiseen ja itsemääräämiseen. (IT 5.a.4 ja IT 6.1). Voitaisiin laatia pitkän aikavälin strategia, jolla varmistetaan, että jokaisella yhteiskunnissamme, erityisesti nuorella sukupolvella, on oikeanlaiset taidot, jotta kaikki voivat löytää työtä ja hyödyntää kykyjään (keskustelut). On tärkeää investoida ihmisten osaamiseen, joka mukautetaan työmarkkinoiden muuttuviin tarpeisiin, ja edistää elinikäistä oppimista muun muassa vaihto-ohjelmalla kaikissa elämänvaiheissa sekä varmistaa oikeus elinikäiseen oppimiseen ja oikeus koulutukseen. (FR 6, DE 4.1) Tätä varten on tarpeen lujittaa yhteistyötä yritysten, ammattiliittojen sekä yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen tarjoajien kanssa (keskustelut).

14. Ehdotus: Vahvempi sosiaalipolitiikka¹¹

Tavoite: Ehdotamme, että vähennetään eriarvoisuutta, torjutaan sosiaalista syrjäytymistä ja puututaan köyhyyteen. Meidän on otettava käyttöön kattava köyhydentorjuntastrategia, joka voisi sisältää muun muassa vahvistetun lapsitakuun ja nuorisotakuun, vähimmäispalkkojen käyttöönoton, yhteisen EU:n kehysten vähimmäistulojärjestelmille ja kunnollisen sosiaalisen asuntotuotannon. Meidän on varmistettava, että Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari, mukaan lukien sen asiaan liittyvät yleistavoitteet vuodeksi 2030, pannaan kaikilta osin täytäntöön EU:n, kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla, kun kyseessä on ”sosiaalinen suojelu ja osallisuus”, asiaan liittyviä toimivaltuuksia ja toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteita asiaankuuluvasti kunnioittaen, ja meidän on sisällytettävä perussopimukseen sosiaalista edistystä koskeva pöytäkirja. Tämä tavoite voitaisiin saavuttaa seuraavin keinoin:

Toimenpiteet:

1. Lujitetaan EU:n toimivaltaa sosiaalipolitiikan alalla ja ehdotetaan koko EU:ssa yhdenmukaistettua lainsäädäntöä, jolla edistetään sosiaalipoliittisia toimia ja varmistetaan oikeuksien yhdenvertaisuus, myös terveyden suhteen, ja jossa otetaan huomioon sovitut säännöt ja vähimmäisvaatimukset koko alueella. (eurooppalainen kansalaispaneeli 19 ja 21) EU voisi tukea ja täydentää jäsenvaltioiden politiikkatoimia muun muassa ehdottamalla vähimmäistuloa koskevaa yhteistä kehystä, jotta voidaan varmistaa, ettei ketään jätetä jälkeen. Nämä toimet olisi toteutettava Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin ja sen toimintasuunnitelman täysimääräisen täytäntöönpanon yhteydessä. (keskustelut)
2. Ei vaaranneta hyvinvointia koskevia oikeuksia (kansanterveyttä, julkista koulutusta, työvoimapolitiikkoja). (IT 4.a.1)
3. Edistetään sosiaali- ja terveysalan tutkimusta EU:ssa asettaen etusijalle toimet, joiden katsotaan olevan yleisen edun mukaisia ja joista jäsenmaat ovat sopineet, ja annetaan siihen tarvittava rahoitus. Tämä voitaisiin saavuttaa osittain vahvistamalla yhteistyötä asiantuntemuksen eri alojen sekä maiden ja tutkimuskeskusten (esim. korkeakoulujen) välillä. (eurooppalainen kansalaispaneeli 20)
4. Annetaan kaikille alle 16-vuotiaille mahdollisuus käyttää terveydenhuoltopalveluja koko EU:ssa, jos kyseisiä palveluja ei ole saatavilla kansallisessa toimintaympäristössä. (keskustelut)

---

¹¹ Kansalaisten suositukset, joihin ehdotus pääasiassa perustuu: eurooppalainen kansalaispaneeli 1: 19, 20, 21 ja 25; Italia: 4.a.1

5. Varmistetaan, että EU yhdessä työmarkkinaosapuolten ja kansallisten hallitusten kanssa tukee kansalaisten kohdennettua mahdollisuutta kunnolliseen sosiaaliseen asuntotarjontaan heidän erityistarpeidensa mukaan. Rahoitusvastuu olisi jaettava yksityisten rahoittajien, vuokranantajien, asuntojen saajien, jäsenmaiden keskus- ja paikallishallinnon sekä Euroopan unionin kesken. (eurooppalainen kansalaispaneeli 25)

15. Ehdotus: Väestörakenteen muutos¹²

Tavoite: Ehdotamme, että puututaan Euroopan yleisen häiriönsietokyvyn kannalta kriittisen tärkeästä väestörakenteen muutoksesta johtuviin haasteisiin, erityisesti alhaiseen syntyvyysasteeseen ja väestön jatkuvaan ikääntymiseen, varmistamalla tuki ihmisille koko elinkaaren ajan. Tämän olisi katettava kokonaisvaltaiset toimet, jotka suunnataan kaikille sukupolville lapsista ja nuorista perheisiin, työikäiseen väestöön ja ikääntyviin ihmisiin, jotka ovat vielä valmiita työskentelemään, sekä eläkkeellä tai hoivan tarpeessa oleviin. Tämä tavoite voitaisiin saavuttaa seuraavin keinoin:

Toimenpiteet:

1. Varmistetaan laadukas, kohtuuhintainen ja saavutettava päivähoito kaikkialla EU:ssa, jotta äidit ja isät voivat luottavaisin mielin sovittaa yhteen työ- ja perhe-elämän. Tämä voisi tapauksen mukaan sisältää päivähoitomahdollisuudet työpaikalla tai sen lähellä. Joissakin jäsenvaltioissa päivähoitoa on tarjolla myös yöaikaan, minkä olisi toimittava esimerkkinä. Tätä voitaisiin myös vauhdittaa tukitoimenpiteillä, kuten lasten tarvitsemien tarvikkeiden alennetuilla arvonlisäverokannoilla. On olennaisen tärkeää estää lasten köyhyys ja sosiaalinen syrjäytyminen. (eurooppalainen kansalaispaneeli 22 ja 26) Yhtenä keinona tässä voisi olla, että lujitetaan lapsitakuuta ja että taataan apua tarvitsevien lasten mahdollisuudet saada palveluja, kuten koulutus- ja hoiva-, terveydenhuolto-, ravitsemus- ja asumispalveluja (verkkofoorumi, keskustelut).
2. Otetaan käyttöön erityinen tuki ja suojelu työssä nuorten hyväksi. Tällaisiin työikäiselle väestölle kohdennettuihin toimenpiteisiin olisi sisällyttävä äitien ja isien mahdollisuus saada tietoa työhönpaluusta. (eurooppalainen kansalaispaneeli 22) Nuorisotakuun vahvistaminen voisi olla väline, jolla parannetaan alle 30-vuotiaiden nuorten mahdollisuuksia saada laadukkaita työ-, jatkokoulutus-, oppisopimus- tai harjoittelupaikkoja. (keskustelut)
3. Edistetään oikeutta koulutukseen liittyvään vapaaseen liikkuvuuteen unionissa muun muassa tutkintojen, arvosanojen, ammattitaidon ja pätevyyden vastavuoroisen tunnustamisen avulla. (keskustelut)
4. Parannetaan lainsäädäntöä ja sen täytäntöönpanoa, jotta voidaan varmistaa tuki perheille kaikissa jäsenvaltioissa, esimerkiksi vanhempainvapaan sekä syntymä- ja lastenhoitoavustusten suhteen. (eurooppalainen kansalaispaneeli 26 ja IT 5.a.1) Asumisella on keskeinen rooli tuettaessa perheitä, ja sitä olisi käsiteltävä (verkkofoorumi, keskustelut).
5. Toteutetaan toimia sen takaamiseksi, että kaikilla perheillä on yhtäläiset perheoikeudet kaikissa jäsenvaltioissa. Niihin olisi sisällytettävä avioliitto- ja adoptio-oikeus. (eurooppalainen kansalaispaneeli 27)

---

¹² Kansalaisten suositukset, joihin ehdotus pääasiassa perustuu: eurooppalainen kansalaispaneeli 1: 21, 22, 23, 26 ja 27; Italia: 5.a.1

6. Edistetään joustavaa eläkeikää ottamalla huomioon ikääntyneiden erityistilanne. Eläkeiän määrittämisessä olisi otettava huomioon erot eri ammateissa ja siten kiinnitettävä huomiota sekä henkisesti että fyysisesti erityisen vaativaan työhön. (eurooppalainen kansalaispaneeli 21 ja IT 5.a.1)
7. Ehkäistään vanhuusiän köyhyyttä ottamalla käyttöön vähimmäiseläkkeet. Tällaisissa vähimmäistasoissa olisi otettava huomioon elintaso, köyhyysraja ja ostovoima kussakin jäsenvaltiossa. (eurooppalainen kansalaispaneeli 21)
8. Taataan asianmukainen sosiaali- ja terveydenhuolto ikääntyville ihmisille. Tällöin on tärkeää tarkastella sekä yhteisöllistä hoitoa että palveluasumista. Toimenpiteissä on yhtä lailla otettava huomioon sekä hoivattavat että hoivan antajat. (eurooppalainen kansalaispaneeli 23)
9. Varmistetaan kestävä kehitys ja väestörakenteen häiriönsietokyky alueilla, jotka ovat jääneet muista jälkeen, jotta niistä voidaan tehdä elinvoimaisempia ja houkuttelevampia, myös koheesiopolitiikan avulla. (verkkofoorumi ja keskustelut)
10. Toteutetaan koordinoituja toimia Euroopan tasolla, jotta voidaan kerätä sukupuolen ja muiden vastaavien tekijöiden mukaan eroteltuja tietoja ja analysoida väestökehityksen suuntauksia, vaihtaa parhaita käytäntöjä ja tietoja ja tukea jäsenvaltioita asianmukaisten politiikkatoimien muotoilussa ja täytäntöönpanossa, myös perustamalla tälle alalle erikoistunut EU:n elin. (verkkofoorumi ja keskustelut)

16. Ehdotus: Finanssi- ja veropolitiikka¹³

Tavoite: Ehdotamme, että EU edistää tulevaisuuteen suuntautuvia investointeja, joissa keskitytään vihreään ja digitaaliseen siirtymään, jossa on vahva sosiaalinen ja sukupuoliulottuvuus, ottaen myös huomioon NextGenerationEU-välineestä ja SURE-tukivälineestä saadut esimerkit. EU:n täytyy ottaa huomioon Ukrainan sodan sosiaalinen ja taloudellinen vaikutus sekä EU:n talouden ohjausjärjestelmän ja uuden geopoliittisen tilanteen välinen yhteys ja lujitettava omaa talousarviotaan uusilla omilla varoilla. Kansalaiset haluavat siirtää painopisteen ihmisten ja pk-yritysten verottamisesta veronkiertäjiin ja suuriin saastuttajiin sekä digijätteihin, ja samalla he haluavat EU:n tukevan jäsenvaltioiden ja paikallisviranomaisten kykyä rahoittaa oma toimintansa ja myös käyttää EU-varoja. Tämä tavoite olisi saavutettava seuraavin keinoin:

Toimenpiteet:

1. Yhdenmukaistetaan ja koordinoidaan veropolitiikkaa EU:n jäsenvaltioissa, jotta voidaan estää verovilppi ja veronkierto, välttää veroparatiiseja EU:ssa ja puuttua Euroopassa toimintojen siirtämiseen ulkomaille, myös varmistamalla, että veroasioita koskevat päätökset voidaan tehdä määränemmistöllä EU:n neuvostossa. Toisaalta kansalaispaneelit ovat myös tehneet suosituksia, joiden mukaan verotus on kunkin maan oma asia, sillä tavoitteet ja olosuhteet vaihtelevat maittain. (eurooppalainen kansalaispaneeli 13 ja 31, IT 4.b.3, NL 2.3)
2. Edistetään yhteistyötä EU:n jäsenvaltioiden välillä sen varmistamiseksi, että kaikki yritykset EU:ssa maksavat oikeudenmukaisen osuutensa veroista. Otetaan käyttöön yhteinen yhteisöveropohja tai tosiasiallinen vähimmäisverokanta. (NL 3)

---

¹³ Kansalaisten suositukset, joihin ehdotus pääasiassa perustuu: eurooppalainen kansalaispaneeli 1: 13, 31; Alankomaat: 2.3; Italia: 4.b.3, 4.b.6; Liettua: 9, 10

27.4.2022

3. Varmistetaan, että yritykset maksavat veroja siellä, missä voitot syntyvät. (eurooppalainen kansalaispaneeli 13)
4. Varmistetaan, että veropolitiikalla tuetaan Euroopan teollisuutta ja ehkäistään työpaikkojen menetyksiä Euroopassa. (eurooppalainen kansalaispaneeli 13 ja 31)
5. Harkitaan lähemmin yhteistä lainanottoa EU:n tasolla, jotta voidaan luoda suotuisimmat olosuhteet lainanotolle, jatkaen samalla vastuullista finanssipolitiikkaa jäsenvaltioiden tasolla. (LT 9)
6. Lujitetaan EU:n varojen käyttöasteen ja käytön valvontaa, myös paikallis- ja kuntatasolla. (LT 10)

”EU:n rooli maailmassa”

17. Ehdotus: EU:n riippuvuuden vähentäminen ulkomaisista toimijoista taloudellisesti strategisilla aloilla

TAVOITE: Ehdotamme, että EU toteuttaa toimenpiteitä vahvistaakseen riippumattomuuttaan keskeisillä strategisilla aloilla, kuten maataloustuotteissa, strategisissa tuotantohyödykkeissä, puolijohteissa, lääkinnällisissä tuotteissa, innovatiivisissa digitaali- ja ympäristöteknologioissa ja energia-alalla, seuraavin keinoin:

Toimenpiteet:

1. Edistetään tutkimus-, kehitys- ja innovointitoimia sekä julkisten ja yksityisten kumppanien välistä yhteistyötä näiden toimien osalta.
2. Jatketaan kunnianhimoista kauppaneuvotteluohjelmaa, jolla voidaan edistää toimitusketjujen, erityisesti raaka-aineiden toimitusketjujen, häiriönsietokyvyn kehittämistä ja monipuolistamista ja samalla jakaa kaupan hyödyt tasaisemmin ja useamman kumppanin kanssa, mikä rajoittaa EU:n riskiä siitä, että käytössä on vain pieni määrä mahdollisesti riskialttiita toimittajia, sekä riippuvuutta näistä toimittajista.¹⁴
3. Parannetaan EU:n toimitusketjujen häiriönsietokykyä edistämällä investointeja strategisilla aloilla EU:ssa, varmuusvarastoimalla välttämättömiä tuotantopanoksia ja laitteita ja monipuolistamalla kriittisten raaka-aineiden hankintalähteitä.
4. Investoidaan edelleen sisämarkkinoiden toteutumiseen ja luodaan tasapuoliset toimintaedellytykset, jotta näiden tuotteiden tuottaminen ja ostaminen Euroopan unionissa olisi houkuttelevampaa.
5. Annetaan tukea, jotta tällaiset tuotteet voitaisiin pitää eurooppalaisten kuluttajien saatavilla ja kohtuuhintaisina, ja vähennetään riippuvuutta ulkopuolisista tahoista esimerkiksi käyttämällä rakenne- ja aluepolitiikkaa, verohelpotuksia, tukia sekä infrastruktuuri- ja tutkimusinvestointeja, edistetään pk-yritysten kilpailukykyä sekä toteutetaan koulutusohjelmia, joilla pyritään pitämään kiinni Euroopassa olevista perustarpeiden turvaamisen kannalta merkityksellisistä pätevistä työntekijöistä ja alan työpaikoista.¹⁵
6. Toteutetaan Euroopan laajuinen ohjelma, jolla tuetaan pieniä paikallisia tuottajia strategisilla aloilla kaikissa jäsenvaltioissa,¹⁶ ja hyödynnetään enemmän EU:n ohjelmia ja rahoitusvälineitä, kuten InvestEU-rahastoa.
7. Parannetaan jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä toimitusketjuun liittyvien riskien hallitsemiseksi.¹⁷

¹⁴ Työryhmässä ja täysistunnossa käydyistä keskusteluista

¹⁵ Ks. eurooppalaisen kansalaispaneelin 4 suositus 1, Saksan kansallisen kansalaispaneelin suositus 2 (paneeli 1 ”EU:n rooli maailmassa”) ja Italian kansallisen kansalaispaneelin (klusteri 2) suositus 1, joita muokattiin työryhmässä.

¹⁶ Ks. eurooppalaisen kansalaispaneelin 4 suositus 4 ja Italian kansallisen kansalaispaneelin (klusteri 2) suositukset 5 ja 6, joita muokattiin työryhmässä.

¹⁷ Ks. digitaalinen foorumi ja Italian kansallisen kansalaispaneelin (klusteri 2) suositukset 2 ja 3, joita muokattiin työryhmässä.

18. Ehdotus: EU:n riippuvuuden vähentäminen ulkomaisista toimijoista energia-alalla

TAVOITE: Ehdotamme, että EU pyrkii saavuttamaan laajemman riippumattomuuden energiantuotannon ja -toimitusten alalla meneillään olevan vihreän siirtymän yhteydessä seuraavin keinoin:

Toimenpiteet:

1. Hyväksytään strategiaa, jonka avulla siitä tulee energiantuotannossa omavaraisempi. Nykyiset eurooppalaiset energiavirastot olisi koottava yhteen yhdeksi eurooppalaiseksi elimeksi, jonka olisi koordinoitava uusiutuvien energialähteiden kehittämistä ja edistettävä tietämyksen jakamista.¹⁸
2. Tuetaan aktiivisesti julkista liikennettä ja energiatehokkuutta koskevia hankkeita, Euroopan laajuista suurnopeusrautatie- ja tavaraliikenneverkkoa, puhtaan ja uusiutuvan energian tarjonnan laajentamista (erityisesti aurinko- ja tuulivoiman alalla) sekä vaihtoehtoisia teknologioita (kuten vetyenergia tai jätteestä saatava energia) samoin kuin kaupunkiympäristön kulttuurimuutosta eli siirtymistä yksityisautoilusta julkiseen liikenteeseen, sähköautojen yhteiskäyttöön ja pyöräilyyn.¹⁹
3. Varmistetaan oikeudenmukainen ja reilu siirtymä ja tuetaan erityisesti haavoittuvassa asemassa olevia kansalaisia, joiden kohtaamat haasteet ovat suurimmat siirryttäessä ilmastoneutraaliuteen ja jotka kärsivät jo energian hintojen noususta energiariippuvuuden ja energian hintojen viimeaikaisen kolminkertaistumisen vuoksi.
4. Lisätään yhteistyötä arvioitaessa ydinenergian käyttöä Euroopassa meneillään olevassa vihreässä siirtymässä kohti uusiutuvaa energiaa ja tarkastellaan yhteisiä ongelmia, joita ydinenergia voisi ratkaista tai luoda, sillä monet jäsenvaltiot käyttävät sitä edelleen.²⁰
5. Tehdään yhteistyötä kansainvälisten kumppanien kanssa ja sitoutetaan ne eri kansainvälisillä foorumeilla, kuten G7- ja G20-ryhmissä, kunnianhimoisempien tavoitteiden saavuttamiseen ilmastonmuutoksen torjumiseksi.
6. Kytetään ulkomaankauppa ilmastopoliittisiin toimenpiteisiin (esimerkiksi käynnistämällä investointipaketti ilmastoystävällisille teknologioille ja innovaatioille, mukaan lukien rahoitusohjelmat).²¹
7. Jatketaan tuontienergian yhteisostoa ja kestäviä energiakumppanuuksia, jotta voidaan vähentää riippuvuutta energian tuonnista Euroopassa erityisesti kaasun ja öljyn osalta ja kehittää EU:n omia energialähteitä.

19. Ehdotus: Kauppa- ja investointisuhteita koskevien normien määrittely EU:ssa ja sen ulkopuolella

TAVOITE: Ehdotamme, että EU vahvistaa kauppa- ja investointisuhteidensa eettistä ulottuvuutta seuraavin keinoin:

¹⁸ Ks. eurooppalaisen kansalaispaneelin 4 suositus 14, jota muokattiin työryhmässä.

¹⁹ Ks. eurooppalaisen kansalaispaneelin 4 suositus 2 ja Italian kansallisen kansalaispaneelin (klusteri 2) suositus 4, joita muokattiin työryhmässä.

²⁰ Ks. eurooppalaisen kansalaispaneelin 4 suositus 17 ja Italian kansallisen kansalaispaneelin (klusteri 2) suositus 4, joita muokattiin työryhmässä.

²¹ Ks. Saksan kansallisen kansalaispaneelin suositus 1 (paneeli 1 "EU:n rooli maailmassa"), jota muokattiin työryhmässä.

Toimenpiteet:

1. Säilytetään monenvälinen ja sääntöpohjainen kansainvälisen kaupan rakenne ja kumppanuudet samanmielisten demokratioiden kanssa ja uudistetaan niitä.
2. Annetaan vaikuttavaa ja oikeasuhteista EU-lainsäädäntöä, jolla varmistetaan, että ihmisarvoista työtä koskevia normeja sovelletaan kaikilta osin globaaleissa arvoketjuissa, myös EU:n tuotanto- ja toimitusprosesseissa, ja että tuontitavarat ovat laadullisten eettisten normien, kestävän kehityksen ja ihmisoikeusnormien mukaisia, mukaan lukien työntekijöiden oikeudet ja ammattiyhdistysoikeudet, tarjotaan sertifiointia tämän EU-lainsäädännön mukaisille tuotteille²² ja aloitetaan EU:n laajuinen vuoropuheluprosessi, jossa pyritään tiedottamaan ja valistamaan kansainvälisen kaupan politiikkamuutosten eettisistä ja ympäristövaikutuksista.
3. Rajoitetaan pakko- ja lapsityövoiman käytön sallivista maista tuotavien tuotteiden tuontia ja myyntiä, käytetään säännöllisesti päivitettävää mustaa listaa yrityksistä ja edistetään kuluttajien tietoisuutta lapsityövoiman käytöstä EU:n virallisten kanavien kautta.²³
4. Seurataan EU:n vapaakauppasopimusten kauppaa ja kestävästä kehitystä koskevien lukujen tilannetta ja valvotaan niiden täytäntöönpanoa, mukaan lukien mahdollisuus käyttää seuraamusperusteista mekanisme viimeisenä keinona.
5. Uudistetaan EU:n yleinen tullietuusjärjestelmä (GSP) siten, että siihen sisällytetään vahvat ennakkoehdot sekä tehokkaat ja asianmukaiset seuranta-, raportointi- ja vuoropuheluprosessit, jotta voidaan parantaa GSP-järjestelmän vaikutusta kauppaan, ihmisoikeuksiin ja kehitykseen kumppanimaissa ja lopettaa niiden maiden tullietuudet, jotka eivät noudata sääntöjä.

20. Ehdotus: Ympäristöpolitiikkaa koskevien normien määrittely EU:ssa ja sen ulkopuolella

TAVOITE: Ehdotamme, että EU vahvistaa kauppasuhteidensa ympäristöluottuvuutta seuraavin keinoin:

Toimenpiteet:

1. Yhdenmukaistetaan ja vahvistetaan ympäristömerkintöjä ja otetaan käyttöön pakollinen ekotasoluokitus, joka on esitettävä kaikissa sellaisissa tuotteissa, jotka ovat kuluttajan ostettavissa. Ekotasoluokka laskettaisiin sen mukaan, kuinka paljon tuotannosta ja kuljetuksesta on aiheutunut päästöjä, sekä vaarallisten tuotteiden luetteloon perustuvien haitallisten aineiden perusteella. Ekotasoluokan hallinnoimisen ja valvonnan olisi oltava EU-viranomaisen tehtävä.²⁴
2. Lujitetaan jätteiden vientiä koskevia ympäristönormeja ja tiukennetaan valvontaa ja seuraamuksia laittoman viennin lopettamiseksi. EU:n olisi kannustettava jäsenvaltioita kierrättämään omat jätteensä ja käyttämään jätteitä energiantuotannossa.²⁵
3. Asetetaan tavoitteeksi saastuttavien pakkausten käytön lopettaminen edistämällä pakkausten vähäisempää käyttöä tai ympäristöystävällisempiä pakkauksia²⁶. Perustetaan kumppanuuksia kehitysmaiden kanssa ja tuetaan niiden infrastruktuuria ja molempia osapuolia hyödyttäviä kauppasopimuksia, jotta autetaan niitä siirtymään kohti vihreitä energialähteitä²⁷.

²² Ks. eurooppalaisen kansalaispaneelin 4 suositus 3, jota muokattiin työryhmässä.

²³ Ks. eurooppalaisen kansalaispaneelin 4 suositus 11, jota muokattiin työryhmässä.

²⁴ Ks. eurooppalaisen kansalaispaneelin 4 suositus 13, jota muokattiin työryhmässä.

²⁵ Ks. eurooppalaisen kansalaispaneelin 4 suositus 15, jota muokattiin työryhmässä.

²⁶ Ks. eurooppalaisen kansalaispaneelin 4 suositus 16, jota muokattiin työryhmässä.

²⁷ Ks. eurooppalaisen kansalaispaneelin 4 suositus 12, jota muokattiin työryhmässä.

4. Palkitaan maita, jotka soveltavat korkeita kestävyysnormeja, tarjoamalla niiden tuottamille kestäville tavaroille ja palveluille laajempi pääsy EU:n markkinoille joko yksipuolisesti yleisen tullietuusjärjestelmän (GSP+) kautta, kahdenvälisesti neuvoteltujen kauppasopimusten kautta tai monenvälisesti Maailman kauppajärjestön aloitteiden kautta.

21. Ehdotus: Päätöksenteko ja yhteenkuuluvuus unionissa

TAVOITE: Ehdotamme, että EU parantaa valmiuksiaan tehdä nopeita ja tehokkaita päätöksiä etenkin yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan (YUTP) alalla puhumalla yhdellä äänellä ja toimimalla aidosti globaalina toimijana, jolla on myönteinen asema maailmassa ja jonka toiminnalla on merkitystä reagoitaessa kriiseihin, erityisesti seuraavin keinoin:

Toimenpiteet:

1. Muutetaan etenkin YUTP:n alalla käytäntöä siten, että kaikista nyt yksimielisyyttä edellyttävistä kysymyksistä päätetään tulevaisuudessa yleensä määränemmistöllä.²⁸
2. Pohjataan turvallisuus- ja puolustuspolitiikan alalla tehtävä yhteistyö äskettäin hyväksytyyn strategiseen kompassiin ja hyödynnetään Euroopan rauhanrahastoa.²⁹
3. Vahvistetaan korkean edustajan roolia sen varmistamiseksi, että EU puhuu yhdellä äänellä.³⁰
4. Sovitaan vahvasta visiosta ja yhteisestä strategiasta EU:n yhtenäisyyden ja päätöksentekokapasiteetin lujittamiseksi, jotta EU voi valmistautua uusien maiden liittymiseen EU:hun.³¹
5. Ratifioidaan hiljattain tehdyt kauppasopimukset nopeammin ilman, että asianmukainen tarkastelu ja keskustelu kuitenkaan estyvät.

22. Ehdotus: EU:n avoimuus ja sen suhteet kansalaisiin

TAVOITE: Ehdotamme, että EU parantaa erityisesti kansainvälisissä toimissaan, kauppaneuvottelut mukaan lukien, saavutettavuuttaan kansalaisten kannalta parantamalla tiedotusta, valistusta, kansalaisten osallistumista ja toimiensa avoimuutta erityisesti seuraavin keinoin:

Toimenpiteet:

1. Lisätään yhteyksiä kansalaisiin ja paikalliselimiin, jotta voidaan parantaa avoimuutta, tavoittaa kansalaiset sekä tiedottaa heille ja kuulla heitä paremmin konkreettisista EU:n aloitteista ja kansainvälisellä tasolla.³²
2. Edistetään kansalaisten vahvempaa osallistumista EU:n kansainväliseen politiikkaan ja Euroopan tulevaisuutta käsittelevän konferenssin tyyppisiä kansalaisten suoran osallistumisen mahdollistavia tapahtumia, jotka järjestetään kansallisella, paikallisella ja unionin tasolla³³ ja joihin järjestäytyneet kansalaisyhteiskunta osallistuu aktiivisesti³⁴.

²⁸ Ks. eurooppalaisen kansalaispaneelin 4 suositus 21, jota muokattiin työryhmässä.

²⁹ Ks. digitaalinen foorumi; muokattiin työryhmässä.

³⁰ Ks. digitaalinen foorumi; muokattiin työryhmässä.

³¹ Ks. eurooppalaisen kansalaispaneelin 4 suositus 26, jota muokattiin työryhmässä.

³² Ks. eurooppalaisen kansalaispaneelin 4 suositus 18, jota muokattiin työryhmässä.

³³ Ks. eurooppalaisen kansalaispaneelin 4 suositus 19, jota muokattiin työryhmässä.

³⁴ Ks. eurooppalaisen kansalaispaneelin 4 suositus 19, jota muokattiin työryhmässä.

3. Saadaan kaikilta asiaankuuluville sidosryhmiltä täysi tuki kansalaisille, jotka päättävät osallistua järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan organisaatioihin, kuten tapahtui covid-19-pandemian ja Ukrainan tilanteen yhteydessä.
6. Osoitetaan erityinen budjetti sellaisten valistusohjelmien kehittämiseen, jotka koskevat EU:n toimintaa ja sen arvoja ja joita se voisi ehdottaa kiinnostuneille jäsenvaltioille, jotta ne voivat sisällyttää ne opetussuunnitelmiinsa (peruskoulut, toisen asteen oppilaitokset ja yliopistot). Lisäksi opiskelijoille, jotka haluavat opiskella toisessa Euroopan maassa Erasmus-ohjelman kautta, voitaisiin tarjota EU:ta ja sen toimintaa koskeva erityinen kurssi. Tämän kurssin valitsevat opiskelijat asetettaisiin etusijalle edellä mainittujen Erasmus-ohjelmien määrärahoja jaettaessa.
4. Parannetaan EU:n mediastrategiaa lisäämällä sen näkyvyyttä sosiaalisessa mediassa ja tuomalla aktiivisesti esiin sen sisältöä sekä kannustetaan innovointia edistämällä eurooppalaisen sosiaalisen median saavutettavuutta.³⁵

23. Ehdotus: EU:n rooli vahvana toimijana maailmassa rauhan ja turvallisuuden alalla

TAVOITE: Ehdotamme, että EU jatkaa toimia vuoropuhelun edistämiseksi sekä rauhan ja sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestyksen takaamiseksi³⁶ ja monenvälisyyden vahvistamiseksi sellaisten pitkäaikaisten EU:n rauhanaloitteiden pohjalta, jotka myötävaikuttivat siihen, että se sai Nobelin palkinnon vuonna 2012, samalla kun vahvistetaan EU:n yhteistä turvallisuutta seuraavin keinoin³⁷:

Toimenpiteet:

1. Perustetaan EU:n yhteiset asevoimat, joita käytetään itsepuolustukseen mutta joita ei saa käyttää minkäänlaiseen sotilaalliseen hyökkäystoimintaan ja joilla on valmiudet antaa tukea kriisi-aikoina, luonnonkatastrofit mukaan lukien. Ne voisivat toimia Euroopan rajojen ulkopuolella poikkeuksellisissa olosuhteissa ja mieluiten YK:n turvallisuusneuvoston antaman oikeudellisen toimeksiannon nojalla ja siten kansainvälisen oikeuden mukaisesti³⁸ kilpailematta Naton kanssa tai toteuttamatta päällekkäisiä toimia sen kanssa ja kunnioittaen erilaisia kansallisia Nato-suhteita. Tätä varten olisi toteutettava EU:n ja Naton välisten suhteiden arviointi keskusteltaessa EU:n strategisesta riippumattomuudesta.
2. EU omaksuu johtavan roolin maailman turvallisuusjärjestyksen rakentamisessa Ukrainan sodan jälkeen pohjaten hiljattain hyväksytyyn EU:n strategiseen kompassiin.
3. EU:n strategista tutkimusta ja kapasiteettia suojellaan ensisijaisilla aloilla, kuten avaruusallalla, kyberturvallisuudessa, lääketieteessä ja ympäristöalalla.³⁹
4. Vahvistetaan operatiivisia valmiuksia, joita tarvitaan, jotta voidaan varmistaa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 42 artiklan 7 kohdassa esitetyn keskinäistä avunantoa koskevan lausekkeen vaikuttavuus eli tarjota asianmukaista EU:n suojelua kaikille kolmannen maan hyökkäyksen kohteeksi joutuneille jäsenvaltioille.

³⁵ Ks. eurooppalaisen kansalaispaneelin 4 suositus 25.

³⁶ Työryhmässä ja täysistunnossa käydyistä keskusteluista

³⁷ Ks. Ranskan kansallisen kansalaispaneelin/tapahtumien esittämä muutos 2.

³⁸ Ks. eurooppalaisen kansalaispaneelin 4 suositus 20 ja Italian kansallisen kansalaispaneelin (klusteri 2) suositus 7, joita muokattiin työryhmässä.

³⁹ Ks. Ranskan kansallisen kansalaispaneelin muutos 2.

5. Pohditaan, miten disinformaatiota ja propagandaa voidaan torjua objektiivisesti ja tosiasioiden pohjalta.

24. Ehdotus: EU:n rooli vahvana toimijana maailmassa suhteiden rakentamisen alalla

TAVOITE: Ehdotamme, että suhteissaan kolmansiin maihin EU toimisi seuraavasti:

Toimenpiteet:

1. Se hyödyntäisi enemmän kollektiivista poliittista ja taloudellista painoarvoaan puhuen yhdellä äänellä ja toimien yhtenäisesti ilman, että yksittäiset jäsenvaltiot hajottavat unionia sopimattomien kahdenvälisen toimien kautta.⁴⁰
2. Se vahvistaisi kykyään määrätä seuraamuksia valtioille, hallituksille, yhteisöille, ryhmille tai organisaatioille sekä yksityishenkilöille, jotka eivät noudata sen peruseriaatteita, sopimuksia ja lakeja, ja varmistaisi, että jo olemassa olevat seuraamukset pannaan nopeasti täytäntöön ja niiden noudattamista valvotaan. Kolmansiin maihin kohdistettavien seuraamusten olisi oltava oikeassa suhteessa tehtyyn tekoon nähden sekä vaikuttavia, ja niitä olisi sovellettava oikea-aikaisesti.⁴¹
3. Se edistäisi kestäväää ja sääntöpohjaista kauppaa avaten samalla uusia kaupankäynti- ja investointimahdollisuuksia eurooppalaisille yrityksille. Vaikka kahdenväliset kauppa- ja investointisopimukset ovat avainasemassa unionin kilpailukykyyn edistämässä, tarvitaan normeja ja sääntöjä tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamiseksi. EU:n on pysyttävä aktiivisena ja luotettavana kumppanina neuvottelemalla, tekemällä ja panemalla täytäntöön kauppasopimuksia, joissa asetetaan myös tiukat kestävyysvaatimukset.
4. Merkittävät kansainväliset yhteistyösopimukset tehtäisiin EU:n eikä yksittäisten maiden nimissä.⁴²
5. Se uudistaisi EU:n kauppa- ja investointipolitiikkaa, jotta voitaisiin jälleen edistää globaalia monenvälisyyttä siten, että tavoitteina ovat ihmisarvoisten työpaikkojen luominen sekä perusihmisoikeuksien suojeleminen, mukaan lukien työntekijöiden oikeudet ja ammattiyhdistysoikeudet, ympäristön ja biologisen monimuotoisuuden säilyttäminen ja Pariisin ilmastopoliittisen noudattaminen, laadukkaiden julkisten palvelujen turvaaminen ja Euroopan teollisen perustan vahvistaminen. EU:n olisi myötävaikutettava siihen, että voidaan jälleen edistää globaalia monenvälisyyttä sellaisen syvällisen uudistuksen kautta, joka perustuu demokratiaan ja rauhaan, solidaarisuuteen ja ihmisoikeuksien, sosiaalisten oikeuksien ja ympäristöoikeuksien kunnioittamiseen sekä ILO:n roolin vahvistamiseen.
6. Se sisällyttäisi kolmansien maiden kanssa tehtäviin yhteistyö- ja investointisopimukseen ihmiskaupan ja laittoman maahanmuuton torjunnan sekä yhteistyön mahdollisten asianmukaisten kotimaahan palauttamisten osalta.
7. Se loisi kumppanuuksia kehitysmaiden kanssa ja tukisi niiden infrastruktuuria ja tekisi molempia osapuolia hyödyttäviä kauppasopimuksia, jotta autetaan niitä siirtymään kohti vihreitä energialhteitä.⁴³
8. Se kehittäisi tehokkaampaa ja yhtenäisempää politiikkaa autokraattisia ja sekajärjestelmiä kohtaan ja kehittäisi kumppanuuksia tällaisten maiden kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden kanssa.

⁴⁰ Ks. eurooppalaisen kansalaispaneelin 4 suositus 24 ja Italian kansallisen kansalaispaneelin (klusteri 2) suositus 7, joita muokattiin työryhmässä.

⁴¹ Ks. eurooppalaisen kansalaispaneelin 4 suositus 22, jota muokattiin työryhmässä.

⁴² Ks. Alankomaiden kansallisen kansalaispaneelin suositus 1 (EU:n rooli maailmassa), jota muokattiin työryhmässä.

⁴³ Ks. digitaalinen foorumi ja täysistuntokeskustelut; muokattiin työryhmässä.

9. Se lisäisi EU:n vaalitarkkailuvaltuuskuntien resursseja.
10. Se tarjoaisi ehdokasmalle ja mahdollisille ehdokasmalle uskottavat jäsenyysnäkymät, jotta voidaan edistää rauhaa ja vakautta Euroopassa ja tuoda vaurautta miljoonille eurooppalaisille.⁴⁴

HUOM. Useat työryhmän jäsenet katsoivat, että erityisesti ehdotukset ”EU:n riippuvuuden vähentäminen ulkomaisista toimijoista energia-alalla” ja ”EU:n avoimuus ja sen suhteet kansalaisiin” kuuluivat muille työryhmille. Jotkut jäsenet halusivat kiinnittää määräenemmistö päätöksen lisäksi huomion muihin vaihtoehtoihin neuvoston yksimielisesti tekemille päätöksille. Näitä olivat esimerkiksi ns. vaihteleva geometria, osallistumattomuus (opt-out) ja tiiviimpi yhteistyö. Jotkut työryhmän jäsenet kannattivat sanan ”kestävä” käyttöä sanan ”eettinen” sijaan” ehdotuksessa ”Kauppa- ja investointisuhteita koskevien normien määrittely EU:ssa ja sen ulkopuolella”. Näkemykset erosivat siinä, pitäisikö uusien jäsenvaltioiden liittymisen edellyttää edelleen kaikkien nykyisten jäsenvaltioiden yksimielistä hyväksyntää. Siitä, missä laajuudessa EU:lla pitäisi olla yhteiset asevoimat, esitettiin hyvin erilaisia näkemyksiä. Kaksi jäsentä mainitsi Irlannin yhdistymisen mahdollisuudesta, jos Pohjois-Irlanti äänestäisi sen puolesta pitkänperjantain sopimuksen määräysten mukaisesti, ja totesi, että EU:n pitää olla valmistautunut siihen, että näin käy.

---

⁴⁴ Ks. digitaalinen foorumi; muokattiin työryhmässä.

”Arvot, oikeudet, oikeusvaltio ja turvallisuus”

25. Ehdotus: Oikeusvaltioperiaate, demokraattiset arvot ja eurooppalainen identiteetti⁴⁵

Tavoite: Pidetään järjestelmällisesti kiinni oikeusvaltioperiaatteen noudattamisesta kaikissa jäsenvaltioissa erityisesti seuraavin keinoin:

Toimenpiteet:

1. Varmistetaan, että EU:n perussopimukseen ja Euroopan unionin perusoikeuskirjaan kirjatut arvot ja periaatteet ovat EU:n jäsenyyden ja EU:hun liittymisen ehdottomia ja peruuttamattomia edellytyksiä, joista ei neuvotella. EU:n arvoja on kunnioitettava täysimääräisesti kaikissa jäsenvaltioissa, jotta ne voivat toimia kansainvälisenä standardina ja vetovoimatekijänä diplomatian ja vuoropuhelun avulla. EU:n laajentuminen ei saisi heikentää perusarvoja ja kansalaisten oikeuksia koskevaa EU:n säännöstöä.⁴⁶
2. Esitetään eurooppalaiset arvot konkreettisempina EU:n kansalaisille erityisesti lisäämällä interaktiivisuutta ja suoraa osallistumista. Tätä varten Euroopan unionin kansalaisuutta olisi vahvistettava esimerkiksi ottamalla käyttöön EU-kansalaisen asema, joka sisältäisi erityisesti kansalaisuuteen liittyviä oikeuksia ja vapauksia, sekä eurooppalaisten rajat ylittävien yhdistysten ja voittoa tavoittelemattomien järjestöjen säännöt. Eurooppalaisia arvoja olisi edistettävä myös ”perehdytyspaketilla”, johon kuuluisi opetussisältöjä ja tiedotusmateriaalia kansalaisille. EU:n lisäinvestoinneilla olisi myös kehitettävä yhteistä eurooppalaista julkisuutta, johon kuuluu audiovisuaalisia välineitä ja verkkotiedotusvälineitä, parannettava nykyisiä EU:n mediakeskuksia ja tuettava edelleen yli 500:aa paikallista eurooppalaista yhteystoimistoa.⁴⁷
3. Tehdään EU:n perusoikeuskirjasta yleisesti sovellettava ja täytäntöönpanokelpoinen. Lisäksi olisi järjestettävä oikeusvaltioperiaatetta käsitteleviä vuotuisia konferensseja (komission oikeusvaltiokertomuksen johdosta) kaikkien jäsenvaltioiden valtuuskuntien kanssa, joihin osallistuisi satunnaisesti valittuja ja erilaisia taustoja edustavia kansalaisia, viranhaltijoita, parlamenttien jäseniä sekä paikallisviranomaisten, työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan edustajia. Olisi myös tuettava edelleen oikeusvaltioperiaatetta kentällä edustavia organisaatioita, kansalaisyhteiskunta mukaan lukien.⁴⁸
4. Sovelletaan tehokkaasti ehdollisuusasetusta ja arvioidaan sen soveltamisalaa ja muita oikeusvaltiovälineitä ja harkitaan mahdollisia laajennuksia uusille aloille riippumatta siitä, mikä merkitys niillä on EU:n talousarvion kannalta. Kaikkia tarvittavia oikeudellisia keinoja, myös perussopimusten muuttamista, olisi harkittava oikeusvaltioperiaatteen rikkomisesta rankaisemiseksi.⁴⁹
5. Edistetään sellaisia koulutus- ja mediaohjelmia, joilla EU:n arvot otetaan osaksi muuttajien kotouttamisprosessia ja jotka kannustavat muuttajien ja EU:n kansalaisten väliseen

⁴⁵ Kansalaisten suositukset, joihin ehdotus pääasiassa perustuu: Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositukset 10, 11, 14 ja 30. Belgian kansalaispaneelin suositukset 1.3.1, 1.4.2 ja 1.4.3. Saksan kansalaispaneelin suositukset 5.1 ja 5.2. Alankomaiden kansalaispaneelin suositus 1.2.

⁴⁶ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositus 14. Belgian kansalaispaneelin suositukset 1.3.1, 1.4.2 ja 1.4.3. Alankomaiden kansalaispaneelin suositus 1.2.

⁴⁷ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositus 11. Saksan kansalaispaneelin suositukset 5.1 ja 5.2. Työryhmän keskustelu.

⁴⁸ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositus 11. Työryhmän keskustelu. Täysistuntokeskustelu.

⁴⁹ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositus 10.

vuorovaikutukseen, jotta voidaan varmistaa muuttajien onnistunut kotouttaminen EU:n yhteiskuntaan ja edistää EU-kansalaisten tietoisuutta muuttoliikekysymyksistä.⁵⁰

26. Ehdotus: Tietosuoja⁵¹

Tavoite: Taataan suojaavampi ja kansalaislähtöisempi tietojenkäsittelypolitiikka erityisesti seuraavin keinoin:

Toimenpiteet:

1. Pannaan täysimääräisesti täytäntöön voimassa oleva tietosuojalainsäädäntö ja tarkistetaan sitä, jotta voidaan arvioida tarvittaessa, onko perustettava henkilötietoja käsitteleviä tahoja varten tehokkaampia sääntöjen noudattamisen valvontamekanismeja, jotka kuuluvat tällä hetkellä riippumattomien kansallisten tietosuojaviranomaisten toimivaltaan toissijaisuusperiaatetta noudattaen. Tällaisille tahoille olisi määrättävä seuraamuksia tiukemmin kuin asetuksen nykyisen täytäntöönpanon yhteydessä suhteessa niiden vuotuisen liikevaihtoon (neljään prosenttiin asti), mahdollisesti myös kieltämällä niiden toiminta, ja niille olisi tehtävä vuosittain riippumaton tarkastus.^{52 53}
2. Tehostetaan yksityisyyden periaatetta järjestelmällisesti ja oletusarvoisesti esimerkiksi arvioimalla ja ottamalla käyttöön helposti ymmärrettäviä, ytimekkäitä ja käyttäjäystävällisiä yhdenmukaistettuja tietojen käsittelyä koskevia suostumuslomakkeita, joista käy selvästi ilmi, mikä on tarpeen ja mikä ei. Käyttäjien on voitava antaa tai peruuttaa suostumuksensa tietojen käsittelyyn helposti, nopeasti ja pysyvästi.^{54 55}
3. Arvioidaan alaikäisiä koskevien tietojen käsittelyä ja otetaan käyttöön asiaa koskevia selkeämpiä ja suojaavampia sääntöjä, mahdollisesti EU:n yleisessä tietosuoja-asetuksessa, muun muassa perustamalla erityinen ryhmä alaikäisiä koskevia arkaluonteisia tietoja varten ja yhdenmukaistamalla suostumuksen ikäraja EU:n jäsenvaltioissa. Vaikka suurimman osan yksityisyyden suojaa koskevien sääntöjen täytäntöönpanosta ja niistä tiedottamisesta olisi edelleen kuuluttava jäsenvaltioiden toimivaltaan, muun muassa kansallisen tason lisäinvestointien ja lisäresurssien avulla, myös EU:lla olisi oltava vahvempi rooli esimerkiksi siten, että annetaan EU:lle toimivaltaa tietosuojaan liittyvässä kansalaiskasvatuksessa.⁵⁶
4. Parannetaan EU:n tietosuojaviranomaisten ja kansallisten tietosuojaviranomaisten kelpoisuusvaatimusten noudattamista pätevyyden ja soveltuvuuden osalta, jotta voidaan varmistaa niiden jäsenten mahdollisimman suuri riippumattomuus.^{57 58}

---

⁵⁰ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositus 30.

⁵¹ Kansalaisten suositukset, joihin ehdotus pääasiassa perustuu: Eurooppalainen kansalaispaneelin 2 suositukset 7, 8 ja 9. Alankomaiden kansalaispaneelin suositukset 1.3 ja 4.3.

⁵² Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositus 7. Työryhmän keskustelu.

⁵³ Kysymystä käsittelee myös digitalisaatiota käsittelevä työryhmä.

⁵⁴ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositus 9.

⁵⁵ Kysymystä käsittelee myös digitalisaatiota käsittelevä työryhmä.

⁵⁶ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositus 8. Alankomaiden kansalaispaneelin suositukset 1.3 ja 4.3.

⁵⁷ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositukset 7 ja 8.

⁵⁸ Kysymystä käsittelee myös digitalisaatiota käsittelevä työryhmä.

27. Ehdotus: Tiedotusvälineet, valeuutiset, disinformaatio, faktantarkistus, kyberturvallisuus⁵⁹

Tavoite: Torjutaan disinformaatiota edistämällä edelleen tiedotusvälineiden riippumattomuutta ja moniarvoisuutta sekä medialukutaitoa erityisesti seuraavin keinoin:

Toimenpiteet:

1. Otetaan käyttöön lainsäädäntöä, jolla puututaan tiedotusvälineiden riippumattomuuteen kohdistuviin uhkiin EU:n laajuisten vähimmäisvaatimusten avulla, mukaan lukien tiedotusvälineiden liiketoimintamallin uudelleentarkastelu EU:n mediamarkkinoiden eheyden ja riippumattomuuden varmistamiseksi.⁶⁰
2. Valvotaan tiukasti EU:n kilpailusääntöjen noudattamista tiedotusvälineiden alalla, jotta voidaan estää suuret mediamonopolit ja varmistaa tiedotusvälineiden moniarvoisuus ja riippumattomuus asiattomasta poliittisesta, yritysten ja/tai ulkomaisesta sekaantumisesta. Olisi myös edistettävä laadukasta journalismia, jossa noudatetaan vakiintuneita korkeita eettisiä ja itsesääntelyyn perustuvia standardeja.⁶¹
3. Perustetaan EU:n elin, joka vastaa kohdennetun disinformaation ja sekaantumisen torjunnasta, tehostetaan tilannetietoisuutta ja vahvistetaan faktantarkistusorganisaatioita ja riippumattomia tiedotusvälineitä. Vihjelinjoja ja verkkosivustoja, kuten Europe Direct -palvelua, joilla kansalaiset ja kansalliset tiedotusvälineet voivat pyytää ja saada faktatarkistettua tietoa unionin politiikasta ja politiikkatoimista, olisi myös tuettava ja edistettävä aktiivisemmin.^{62 63}
4. Edistetään kansalaisten medialukutaitoa ja tietoisuutta disinformaatiosta ja valeuutisten tahattomasta levittämisestä muun muassa pakollisen kouluopetuksen avulla. Jäsenvaltioita olisi myös kannustettava osoittamaan tähän tarvittavat henkilö- ja taloudelliset resurssit.⁶⁴
5. Vaaditaan verkkoalustoja antamaan nykyisten aloitteiden, kuten disinformaatiota koskevien käytännesääntöjen ja eurooppalaisen digitaalisen median seurantafoorumin (EDMO), pohjalta selkeitä lausuntoja käyttämistään algoritmeista (käyttäjille annetaan mahdollisuus päättää, suostuvatko he niiden kohteeksi) ja disinformaatoriskeistä, joille käyttäjät altistuvat, samalla kun turvataan oikeus lailliseen sananvapauteen ja oikeus yksityisyyteen.^{65 66}

⁵⁹ Kansalaisten suositukset, joihin ehdotus pääasiassa perustuu: Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositukset 5, 12, 13, 17 ja 28. Belgian kansalaispaneelin suositukset 1.5.1, 2.1.1–2.4.3. Alankomaiden kansalaispaneelin suositus 3.1.

⁶⁰ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositus 5. Belgian kansalaispaneelin suositus 2.1.1. Alankomaiden kansalaispaneelin suositus 3.1.

⁶¹ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositus 12. Belgian kansalaispaneelin suositus 2.4.1.

⁶² Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositukset 17 ja 28. Belgian kansalaispaneelin suositukset 1.5.1, 2.1.3, 2.2.1 ja 2.2.2.

⁶³ Kysymystä käsittelee myös digitalisaatiota käsittelevä työryhmä.

⁶⁴ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositukset 5 ja 28. Belgian kansalaispaneelin suositukset 2.3.2 ja 2.3.3.

⁶⁵ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositus 28. Belgian kansalaispaneelin suositukset 2.3.1., 2.4.1. ja 2.4.2.

⁶⁶ Kysymystä käsittelee myös digitalisaatiota käsittelevä työryhmä.

28. Ehdotus: Tiedotusvälineet, valeuutiset, disinformaatio, faktantarkistus, kyberturvallisuus (a)

Tavoite: Vahvistetaan EU:n roolia kyberturvallisuusuhkien torjunnassa erityisesti seuraavin keinoin:

Toimenpiteet:

1. Vahvistetaan EU:n kyberturvallisuusvirastoa (ENISA), jotta yksityishenkilöitä, organisaatioita ja instituutioita voidaan edelleen suojella kyberturvallisuusloukkauksilta ja tekoälyn käytöltä rikollisiin tarkoituksiin. Samalla olisi turvattava tietosuojaa ja henkilötietojen suoja.^{67 68}
2. Tehostetaan kansallisten kyberturvallisuusviranomaisten koordinoitua ja toteutetaan lisätoimia sen varmistamiseksi, että EU:n tason säännöt pannaan asianmukaisesti täytäntöön kansallisella tasolla.⁶⁹

29. Ehdotus: Syrjinnän torjunta, tasa-arvo ja elämänlaatu⁷¹

Tavoite: Toteutetaan toimia elinolojen yhdenmukaistamiseksi kaikkialla EU:ssa ja parannetaan EU:n kansalaisten sosioekonomista elämänlaatua erityisesti seuraavin keinoin:

Toimenpiteet:

1. Kehitetään yhteistyössä asiantuntijoiden ja työmarkkinaosapuolten kanssa avoimia elämänlaatuindikaattoreita, mukaan lukien taloudelliset, sosiaaliset ja oikeusvaltiokriteerit, jotta voidaan vahvistaa selkeä ja realistinen aikataulu sosiaalisten normien nostamiselle ja EU:n yhteisen sosioekonomisen rakenteen aikaansaamiselle, myös panemalla täytäntöön Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari. Nämä olisi sisällytettävä talouden ohjausjärjestelmään ja eurooppalaiseen ohjausjaksoon.^{72 73}
2. Lisätään suoria julkisia investointeja koulutukseen, terveydenhuoltoon, asumiseen, fyysiseen infrastruktuuriin sekä vanhusten ja vammaisten hoitoon. Lisäinvestoinneilla olisi myös pyrittävä takaamaan kansalaisille asianmukainen työ- ja yksityiselämän tasapaino. Tällaiset investoinnit olisi toteutettava täysin avoimesti, jotta koko prosessia voidaan seurata.⁷⁴
3. Kannustetaan verottamaan suuryrityksiä, torjutaan veroparatiiseihin turvautumista ja tehdään loppu EU:ssa toimivista veroparatiiseista julkisten investointien lisäämiseksi koulutuksen (apurahat, Erasmus) ja tutkimuksen kaltaisilla ensisijaisilla aloilla. EU:n laajuisen veropetosten torjunnan olisi myös oltava keino kerätä varoja julkisesti rahoitettaviin aloitteisiin.^{75 76}
4. Laaditaan EU:n laajuiset kriteerit syrjinnän torjumiseksi työmarkkinoilla ja kannustetaan yksityisiä yrityksiä palkkaamaan henkilöitä, jotka yleensä kohtaavat eniten syrjintää (esimerkiksi nuoret,

⁶⁷ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositus 13.

⁶⁸ Kysymystä käsittelee myös digitalisaatiota käsittelevä työryhmä.

⁶⁹ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositus 13.

⁷⁰ Kysymystä käsittelee myös digitalisaatiota käsittelevä työryhmä.

⁷¹ Kansalaisten suositukset, joihin ehdotus pääasiassa perustuu: Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositukset 1, 2, 21, 22 ja 23. Alankomaiden kansalaispaneelin suositus 1.1.

⁷² Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositus 22. Työryhmän keskustelu.

⁷³ Kysymystä käsittelee myös vahvempaa taloutta, sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja työllisyyttä käsittelevä työryhmä.

⁷⁴ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositus 21. Alankomaiden kansalaispaneelin suositus 1.1.

⁷⁵ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositus 23.

⁷⁶ Kysymystä käsittelee myös vahvempaa taloutta, sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja työllisyyttä käsittelevä työryhmä.

ikäntyneet, naiset, vähemmistöt), muun muassa tukien avulla ja toisessa vaiheessa ottamalla avuksi tilapäiset kiintiöt. Työmarkkinaosapuolten olisi oltava tältä osin tiiviisti mukana. Syrjintää työmarkkinoiden ulkopuolella olisi myös estettävä lailla ja tasa-arvoa olisi edistettävä.⁷⁷

5. Varmistetaan kohtuuhintaisten päiväkotien perustaminen ja tarjoaminen sekä julkisella että yksityisellä sektorilla ja maksuttomien lastenhoitopalvelujen tarjoaminen niitä tarvitseville.⁷⁸

30. Ehdotus: Eläinten oikeudet, maatalous⁷⁹

Tavoite: Toteutetaan päättäväisiä toimenpiteitä ekologisemman ja ilmastosuuntautuneemman maatalouden edistämiseksi ja takaamiseksi erityisesti seuraavin keinoin:

Toimenpiteet:

1. Vahvistetaan tuotantoeläinten suojelua koskevat yksityiskohtaiset, mitattavissa olevat ja aikasidonnaiset vähimmäisvaatimukset, jotta voidaan varmistaa tiukemmat eläinten hyvinvointia koskevat vaatimukset kestävyystavoitteiden käyttöönoton ja elintarvikejärjestelmää koskevan yhteisen lähestymistavan mukaisesti.^{80 81}
2. Otetaan käyttöön taloudellinen seuraamus maataloustoiminnan kielteisistä ulkoisvaikutuksista (esimerkiksi kasvihuonekaasupäästöt, torjunta-aineiden käyttö, veden liikakäyttö, pitkän matkan kuljetukset jne.) niiden ympäristövaikutusten perusteella. EU:hun tuotavia maataloustuotteita olisi myös arvioitava tältä pohjalta, myös tullimaksujen kautta, jotta voidaan tasoittaa mahdolliset kilpailuedut, jotka johtuvat matalammista ympäristönormeista.⁸²
3. Vähennetään tukia maatalouden massatuotannolle, kun se ei edistä kestävää siirtymää, ja kohdennetaan kyseiset resurssit uudelleen ympäristön kannalta kestäväen maatalouden tukemiseen, samalla kun varmistetaan kohtuuhintaiset elintarvikkeet.^{83 84}

---

⁷⁷ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositus 1. Työryhmän keskustelu.

⁷⁸ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositus 2. Työryhmän keskustelu.

⁷⁹ Kansalaisten suositukset, joihin ehdotus pääasiassa perustuu: Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositukset 3, 4 ja 6.

⁸⁰ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositus 3.

⁸¹ Kysymystä käsittelee myös ilmastonmuutosta ja ympäristöä käsittelevä työryhmä.

⁸² Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositus 4.

⁸³ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositus 6.

⁸⁴ Kysymystä käsittelee myös ilmastonmuutosta ja ympäristöä käsittelevä työryhmä.

”Digitalisaatio”

Euroopasta on tultava digitalisaation maailmanlaajuinen johtaja ja suunnannäyttävä, ja sen on luotava eurooppalainen tapa rakentaa eettinen, ihmislähtöinen, avoin ja turvallinen digitaalinen yhteiskunta. Euroopan on omaksuttava kunnianhimoinen lähestymistapa ja käytettävä hyväksi kaikki digitalisaation tarjoamat mahdollisuudet halliten samalla sen aiheuttamia riskejä ja haasteita. Digitalisaatio vaikuttaa yhteiskuntamme kaikkiin osa-alueisiin, ja se on otettava huomioon kaikilla niillä. Tässä yhteydessä viitattiin digitaalisia oikeuksia ja periaatteita koskevaan eurooppalaiseen julistukseen digitaalista vuosikymmentä varten ja ehdotettiin harkitsemaan mahdollisen digitaalisten oikeuksien peruskirjan laatimista tulevaisuudessa.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan on vain vahvistanut monia ehdotuksissa käsiteltyjä seikkoja, kuten digitaalisen suvereniteetin, kyberpuolustuksen lisäämisen ja disinformaation torjunnan tarvetta. Se on myös tehnyt selväksi, että konflikteilla on nykyään seurauksia digitaaliselle. Tämä nostaa esiin uusia kysymyksiä, joista voidaan mainita esimerkiksi henkilötietojen haltuunoton pitkän aikavälin seuraukset ja näiden tietojen laitton käyttö tulevaisuudessa.

31. Ehdotus: Digitaalisen infrastruktuurin saatavuus⁸⁵

Tavoite: Tasavertainen pääsy internetiin on jokaisen unionin kansalaisen perusoikeus. Ehdotamme, että Euroopassa kaikilla olisi oltava käytännössä mahdollisuus käyttää internetiä ja digitaalisia palveluja ja että EU:n digitaalisen infrastruktuurin suvereniteettia olisi parannettava.

Toimenpiteet:

1. Investoidaan laadukkaaseen ja innovatiiviseen eurooppalaiseen digitaali-infrastruktuuriin (kuten Euroopassa kehitettävät 5G ja 6G). (eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositukset 40 ja 47, Alankomaiden kansalaispaneelin suositus 1)
2. Varmistetaan nopea, kohtuuhintainen, luotettava ja vakaa internetyhteys kaikkialla EU:ssa, myös verkkovierailujen aikana, ja asetetaan etusijalle internetin tuominen verkottomille alueille, maaseudulle ja kaukaisille ja syrjäisille alueille, jotta voidaan puuttua digitaaliseen kahtiajakoon jäsenvaltioiden välillä ja sisällä ja varmistaa, ettei ketään jätetä jälkeen. (eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositukset 17 ja 47, Alankomaiden kansalaispaneelin suositus 1)
3. Edistetään digitaalisen ja sähköisen infrastruktuurin käyttöönottoa sekä julkisissa että yksityisissä tiloissa, jotta voidaan mahdollistaa sähköisten ja autonomisten ajoneuvojen käyttö. (työryhmän keskustelu)⁸⁶
4. Toteutetaan toimenpiteitä, joilla varmistetaan oikeudenmukainen ja avoin kilpailu, ehkäistään infrastruktuuriin ja palveluihin liittyviä monopoleja, toimittajariippuvuutta, tietojen keskittymistä ja riippuvuutta kolmansista maista ja parannetaan markkinoita kuluttajien näkökulmasta. (eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositus 17)
5. Otetaan lapset, perheet, ikääntyneet sekä haavoittuvat ryhmät painopisteeksi, kun on kyse internetin ja laitteistojen saatavuudesta, etenkin koulutuksen, julkisten palvelujen ja terveydenhuollon saatavuuteen liittyen. (eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositus 17 ja työryhmän keskustelu)

⁸⁵ Kansalaisten suositukset, joihin ehdotus pääasiassa perustuu: Eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 (paneeli 1) suositukset 17, 40 ja 47. Alankomaiden kansalaispaneelin suositus 1

⁸⁶ Liittyy eurooppalaisen kansalaispaneelin 3 suositukseen 38 sähköajoneuvojen infrastruktuurista.

6. Parannetaan kansalaisten ja yritysten keskeisten julkisten ja yksityisten palvelujen digitaalista saatavuutta ja saavutettavuutta esimerkiksi hallinnollisten menettelyjen osalta ja varmistetaan näiden palvelujen osallistava saatavuus sekä käyttäjätuki. (työryhmän keskustelu, monikielinen digitaalinen foorumi)
7. Yhdenmukaistetaan laadukkaat digitaaliset standardit ja parannetaan tietojen turvallista liikkuvuutta rajatylittävän yhteentoimivuuden helpottamiseksi. (työryhmän keskustelu, monikielinen digitaalinen foorumi)
8. Otetaan huomioon digitaalisen infrastruktuurin ja digitaalisen siirtymän ympäristövaikutukset, jotta digitaalinen siirtyminen on kestävä ja sillä edistetään vihreää digitaalista yhteiskuntaa. (työryhmän keskustelu, monikielinen digitaalinen foorumi)

32. Ehdotus: Digitaalinen lukutaito ja osaaminen ihmisten vaikutusmahdollisuuksien lisääjinä⁸⁷

Tavoite: Ehdotamme, että EU varmistaa, että kaikki unionin kansalaiset voivat hyötyä digitalisaatiosta, tarjoamalla heille tarvittavat digitaaliset taidot ja mahdollisuudet.

Toimenpiteet:

1. Varmistetaan digitaalisen lukutaidon ja osaamisen virallisen ja epävirallisen koulutuksen saatavuus sekä koulujen opetussuunnitelmissa että kaikissa elämänvaiheissa hyödyntämällä olemassa olevia unionin tason aloitteita keskittyen erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien ja ikääntyneiden osallistamiseen, lasten digitaalisten taitojen parantamiseen heidän tervettä kehitystään tukevalla tavalla ja digitaalisen eriarvoisuuden, myös sukupuolten välisen digitaalisen kuilun, torjumiseen. (eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositus 8, Italian kansalaispaneelin suositus 5.2, työryhmän keskustelu)
2. Varmistetaan internetin terve käyttö kannustamalla jäsenvaltioita järjestämään kaikille ikäryhmille digitaalisia taitoja koskevaa koulutusta, johon sisältyy unionin tasolla laadittuja vakiomuotoisia ohjelmia ja opetussuunnitelmia, jotka koskevat esimerkiksi internetin riskejä ja mahdollisuuksia, käyttäjien oikeuksia verkossa ja verkkoetikettiä. (eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositus 47, työryhmän keskustelu)
3. Toteutetaan kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että yhteiskunnan digitalisaatio ei sulje ikääntyneitä ulkopuolelle ja että teknologia on heidän saatavillaan, siten että edistetään ohjelmia ja aloitteita esimerkiksi heidän tarpeisiinsa räätälöityjen kurssien muodossa. Samalla olisi varmistettava, että keskeiset palvelut ovat saatavilla myös henkilökohtaisesti ja muuten kuin digitaalisesti. (eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositukset 34 ja 47)
4. Otetaan käyttöön digitaalisiin taitoihin kouluissa liittyvä EU:n sertifiointi, jotta voidaan valmistella nuoria tulevaisuuden työmarkkinoille. (eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositus 8)
5. Kehitetään EU:n tasolla koordinoitua koulutusaloitteita työntekijöiden uudelleen kouluttamiseksi ja ammattitaidon parantamiseksi, jotta he voivat pysyä kilpailukykyisinä työmarkkinoilla, ottaen huomioon erityisesti myös pienissä ja keskisuurissa yrityksissä tarvittavat taidot ja osaaminen, sekä digitaalialan asiantuntijoiden kouluttamiseksi. (eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositus 8 ja työryhmän keskustelu)

---

⁸⁷ Kansalaisten suositukset, joihin ehdotus pääasiassa perustuu: Eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositukset 8, 34 ja 47. Italian kansalaispaneelin suositus 5.2.

6. Lisätään tietoa olemassa olevista digitaalisista alustoista, kuten EURESista, jotka yhdistävät työnhakijoita ja työnantajia ja auttavat työnhaussa EU:ssa. (eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositus 8)
7. Lisätään investointeja ja toimia koulutuksen, mukaan lukien korkea-asteen koulutuksen, digitalisoinnin edistämiseksi. (työryhmän keskustelu, monikielinen digitaalinen foorumi)

33. Ehdotus: Turvallinen ja luotettava digitaalinen yhteiskunta – kyberturvallisuus ja disinformaatio⁸⁸

Tavoite: Ehdotamme, että turvallisen, häiriönkestävän ja luotettavan digitaalisen yhteiskunnan luomiseksi EU:n olisi varmistettava voimassa olevan lainsäädännön tehokas ja nopea täytäntöönpano ja sillä olisi oltava enemmän valtuuksia parantaa kyberturvallisuutta, puuttua laittomaan sisältöön ja kyberrikollisuuteen, torjua valtiosta riippumattomista toimijoista ja autoritaarisista valtioista peräisin olevia kyberuhkia ja palautua niistä sekä puuttua disinformaatioon.

Toimenpiteet:

1. Vahvistetaan Europolin ja Euroopan kyberrikostorjuntakeskuksen valmiuksia taloudellisten ja henkilöresurssien osalta, mukaan lukien paremmalla yhteistyöllä. Tämä mahdollistaisi ennakoivamman lähestymistavan kyberrikollisuuden torjunnassa ja yhteisten eurooppalaisten kyberpuolustusvalmiuksien kehittämisen laajamittaisia hyökkäyksiä vastaan. (eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositus 39, Liettuan kansalaispaneelin suositus 2.6, Alankomaiden kansalaispaneelin suositus 1, työryhmän keskustelu)
2. Toteutetaan tarvittavia toimia laajamittaisiin hyökkäyksiin ja katkoksiin valmistautumiseksi ja niistä palautumiseksi nopeasti esimerkiksi varmistamalla, että käytössä on häiriönkestävä infrastruktuuri ja vaihtoehtoisia viestintäkanavia. (työryhmän keskustelu)
3. Varmistetaan vastaavat seuraamukset kyberrikollisuudesta ja nopea ja tehokas täytäntöönpano jäsenvaltioissa, siten että parannetaan paikallisten, alueellisten ja kansallisten kyberturvallisuuskeskusten ja -viranomaisten koordinoitua. (eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositus 39)
4. Parannetaan digitaalista lukutaitoa ja kriittistä ajattelua keinona torjua disinformaatiota, verkkouhkia ja vihapuhetta sekä harhauttavaa suunnittelua ja etuuskohteluun perustuvaa hinnoittelua. (työryhmän keskustelu)
5. Torjutaan disinformaatiota antamalla lainsäädäntöä ja ohjeistusta, joiden mukaan verkkoalustojen ja sosiaalisen median yritysten on korjattava disinformaatioon liittyvät haavoittuvuudet, ja sovelletaan avoimuutta koskevia toimenpiteitä, esimerkiksi tekoälypohjaisia algoritmeja, joiden avulla voidaan tuoda esiin sosiaalisessa ja uudessa mediassa olevien tietojen luotettavuus tarjoamalla käyttäjälle tietolähteitä, joiden faktat on tarkastettu. Algoritmeja käytettäessä viime kädessä ihmisten olisi voitava hallita päätöksentekoprosesseja. (eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositus 46 ja työryhmän keskustelu)
6. Tuetaan digitaalisia alustoja, jotka tukevat tiedotusvälineiden moniarvoisuutta ja tarjoavat resursseja ja aloitteita perinteisistä tiedotusvälineistä (esim. televisio, painetut lehdet, radio) ja muista tiedotusvälineistä saatujen tietojen luotettavuuden ja puolueettomuuden arvioimiseksi kunnioittaen kaikilta osin tiedotusvälineiden vapauden periaatetta ja jotka tarjoavat kansalaisille tietoa uutisten laadusta. (eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositus 46)

---

⁸⁸ Kansalaisten suositukset, joihin ehdotus pääasiassa perustuu: Eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositukset 39 ja 46. Liettuan kansalaispaneelin suositus 2.6. Alankomaiden kansalaispaneelin suositus 1

34. Ehdotus: Turvallinen ja luotettava digitaalinen yhteiskunta – tietosuoja⁸⁹

Tavoite: Edistämme yksilöiden datasuvereniteettia, parempaa tietoisuutta voimassa olevista tietosuojasäännöistä (yleinen tietosuoja-asetus) sekä niiden tehokkaampaa täytäntöönpanoa ja noudattamisen valvontaa omien tietojen henkilökohtaisen valvonnan tehostamiseksi ja tietojen väärinkäytön rajoittamiseksi.

Toimenpiteet:

1. Selitetään tietosuojasäännöt (yleinen tietosuoja-asetus) paremmin, lisätään avoimuutta ja parannetaan viestintää laatimalla ohjeita sellaisista tietoon perustuvaa suostumusta koskevista teksteistä, joissa käytetään kaikille ymmärrettävää yksinkertaista ja selkeää kieltä, mukaan lukien visuaaliset tavat antaa suostumus tietojen käyttöön, ja järjestetään tiedotuskampanja ja varmistetaan tarvittavat taidot tietojen käsittelijöille ja niille, jotka neuvovat apua tarvitsevia. (eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositukset 42, 45, Alankomaiden kansalaispaneelin suositus 2)
2. Varmistetaan, että sovelletaan voimassa olevaa kieltä, joka koskee oletusarvoista suostumusta tietojen uudelleenkäyttöön ja jälleenmyyntiin. (eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositus 42)
3. Varmistetaan, että käyttäjien pyyntöihin tietojen pysyvistä poistamisesta vastataan tiettyssä aikataulussa. (eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositus 42)
4. Annetaan käyttäjille selkeää ja mahdollisimman ytimekästä tietoa siitä, miten tietoja käytetään ja kuka niitä käyttää. (eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositus 42)
5. Varmistetaan, että unionin ulkopuolelle sijoittautuneet yritykset noudattavat unionin tietosuojasääntöjä. (eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositukset 42 ja 43)
6. Kannustetaan luomaan EU:n sertifiointijärjestelmä, jossa otetaan huomioon yleisen tietosuoja-asetuksen noudattaminen selkeällä ja yksinkertaisella tavalla, joka näkyy verkkosivustoilla ja -foorumeilla ja jossa sertifiointiin myöntää riippumaton sertifioija unionin tasolla. Järjestelmä ei saisi aiheuttaa kohtuutonta rasitetta pienille ja keskisuurille yrityksille. (eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositus 44, työryhmän keskustelu)
7. Varmistetaan, että kansalaisia autetaan tehokkaasti ja nopeasti heidän kohdatessaan ongelmia, jotka liittyvät mahdollisuuteen olla antamatta suostumusta tai suostumuksen peruuttamiseen. Tätä varten tunkeileva käyttäytyminen on määriteltävä paremmin, ja unionin tasolla olisi kehitettävä ohjeita ja mekanismeja, jotka koskevat suostumuksen antamatta jättämistä ja tietojen peruuttamista sekä petoksenteekijöiden tunnistamista ja seuraamusten määräämistä. (eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositus 43 ja työryhmän keskustelu)
8. Säädetään seuraamuksista, mukaan lukien yritysten liikevaihtoon suhteutettu sakko, ja yritysten toiminnan rajoituksista, kuten ei-toivotun tietojenkäsittelyn määräaikaisista tai pysyvistä kielloista, ja tuetaan Euroopan tietosuojavaltuutettua ja kansallisia virastoja niiden täytäntöönpanossa. (eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositukset 42 ja 43 ja työryhmän keskustelu)

35. Ehdotus: Digitaalinen innovointi kestävän yhteisötalouden vahvistajana⁹⁰

Tavoite: Ehdotamme, että EU edistää digitalisaatiotoimenpiteitä, joilla vahvistetaan taloutta ja sisämarkkinoita oikeudenmukaisella ja kestäväällä tavalla, lisätään Euroopan kilpailukykyä teknologian

⁸⁹ Kansalaisten suositukset, joihin ehdotus pääasiassa perustuu: Eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositukset 42, 43, 44 ja 45. Alankomaiden kansalaispaneelin suositus 2.

⁹⁰ Kansalaisten suositukset, joihin ehdotus pääasiassa perustuu: Eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositukset 7, 16 ja 17. Saksan ja Italian kansalaispaneelien suositus 1.3.

ja innovoinnin alalla, tehostetaan kaikenkokoisten yritysten digitaalisia sisämarkkinoita ja tehdään Euroopasta maailmanlaajuinen johtaja digitaalisessa muutoksessa ja ihmislähtöisessä digitalisaatiossa.

Toimenpiteet:

1. Annetaan tai vahvistetaan lainsäädäntöä, jolla säännellään (ihmislähtöistä) ”älykästä työtä” ottaen huomioon vaikutukset työntekijöiden fyysiseen terveyteen ja mielenterveyteen esimerkiksi varmistamalla oikeus olla tavoittamattomissa. ”Ihmislähtöiseen” lähestymistapaan olisi sisällytettävä inhimillisen valvonnan periaate. (eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositus 7 ja työryhmän keskustelu)⁹¹
2. Kannustetaan yrityksiä EU:n lainsäädännöllä sosiaalisesti vastuulliseen toimintaan ja laadukkaiden älykkäiden työpaikkojen säilyttämiseen EU:ssa, jotta vältetään näiden työpaikkojen siirtäminen alemman kustannustason maihin. Kannustimet voivat olla taloudellisia ja/tai maineeseen liittyviä, ja niissä olisi otettava huomioon kansainvälisesti tunnustetut ympäristöön, yhteiskuntaan ja hyvään hallintotapaan (ESG) liittyvät kriteerit. Lainsäädännön tarkastelua ja vahvistamista varten EU:n olisi perustettava työryhmä, jossa on asiantuntijoita kaikista sidosryhmistä. (eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositus 7)
3. Varmistetaan, että ihminen valvoo tekoälyyn työpaikalla liittyviä päätöksentekoprosesseja ja että käytetyt algoritmit ovat avoimia. Otetaan huomioon rajoittamattoman digitaalisen valvonnan kielteiset vaikutukset työpaikalla. Tiedotetaan työntekijöille ja kuullaan heitä ennen työoloihin vaikuttavien digitaaliteknologioiden käyttöönottoa. Varmistetaan että uusissa työn muodoissa, kuten alustatyössä, kunnioitetaan työntekijöiden oikeuksia ja tarjotaan asiamukaiset työolot. (työryhmän keskustelu)
4. Tehdään aloitteita, joilla tuetaan etätyötä, kuten toimistotiloja, joissa on luotettava ja nopea internetyhteys, sekä digitaalikoulutusta ja tarjotaan resursseja ergonomisiin varusteisiin kotitoimistoissa. (eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositus 17 ja työryhmän keskustelu)
5. Otetaan käyttöön julkisesti saatavilla oleva digitaalinen tulostaulu ja luodaan luokitusjärjestelmä, jossa osoitetaan EU:n yritysten digitalisaation nykytaso ja vertaillaan sitä. (Saksan kansalaispaneeli)
6. Saavutetaan vahva ja kilpailukykyinen digitaalitalous ja jaetaan digitaalisen siirtymän hyötyjä tasapuolisesti koko Euroopassa keskittymällä teknologiaan ja innovointiin kasvun moottoreina, edistämällä muutosta edistävää maailmanluokan tutkimusta ja luomalla mahdollisuuksia innovaatioekosysteemeille kaikilla alueilla parantamalla pk- ja startup-yritysten toimintaympäristöä ja rahoituksen oikeudenmukaista saatavuutta sekä poistamalla rajatylittävän toiminnan oikeudellisia tai muita esteitä. (Italian kansalaispaneelin suositus 1.3, työryhmän keskustelu ja monikielinen digitaalinen foorumi)
7. Luodaan eurooppalaisiin arvoihin perustuva datainfrastruktuuri. Pannaan täytäntöön ”digitaalinen ensin” ja ”yhden kerran” -periaate ja helpotetaan digitaalista ja suojattua datan saatavuutta innovointia ja yrityksiä varten. Kannustetaan digitalisoimaan julkisia palveluita. (työryhmän keskustelu, monikielinen digitaalinen foorumi)
8. Hyödynnetään kattavasti tekoälyn luotettavan ja vastuullisen käytön tarjoamaa potentiaalia, käytetään lohkoteknologian ja pilvipalvelujen potentiaalia asettamalla suoja-toimia ja normeja, jotka varmistavat avoimuuden ja yhteentoimivuuden, rakentavat luottamusta, helpottavat käyttöä ja torjuvat syrjiviä tai puolueellisia algoritmeja. (työryhmän keskustelu, monikielinen digitaalinen foorumi)
9. Edistetään avoimen lähdekoodin ohjelmistoja ja niiden käyttöä koulutuksessa ja julkisrahoitteisten tutkimusten ja ohjelmistojen vapaata saatavuutta. (työryhmän keskustelu, monikielinen digitaalinen foorumi)

---

⁹¹ Liittyy vahvempaa taloutta käsittelevään työryhmään.

27.4.2022

10. Otetaan käyttöön yhteinen eurooppalainen digitaalinen identiteetti, jolla helpotetaan rajatylittäviä digitaalisia liiketoimia ja palveluja, ja luodaan eurooppalaiset standardit ja ohjeita, jotka tarjoavat tarvittavat suoja- ja palvelutoimet. (työryhmän keskustelu, monikielinen digitaalinen foorumi)
11. Arvioidaan kulutustuotteiden ja ravintovalmisteiden tuotetietojen digitalisoinnin toteutettavuus standardoidulla eurooppalaisella mobiilisovelluksella, joka mahdollistaisi käyttäjäystävällisemmän pääsyn ja tarjoaisi lisätietoa tuotteista ja tuotantoketjuista. (eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositus 16)

”Eurooppalainen demokratia”

36. Ehdotus: Kansalaisille tiedottaminen, kansalaisten osallistuminen ja nuoret

Tavoite: Lisätään kansalaisten ja nuorten osallistumista demokratiaan Euroopan unionin tasolla, jotta voidaan kehittää ”kokonaisvaltainen kansalaiskokemus” eurooppalaisille ja varmistaa, että heidän äänensä tulee kuulluksi myös vaalien välisinä aikoina ja että osallistuminen on tuloksellista. Sen vuoksi olisi harkittava kunkin aiheen kannalta tarkoituksenmukaisinta osallistumisen muotoa esimerkiksi seuraavin keinoin:

1. Parannetaan nykyisten kansalaisten osallistumismekanismien tuloksellisuutta tiedottamalla niistä paremmin ja kehitetään uusia kansalaisten osallistumismekanismeja EU:n säännösten mukaisesti. Kaikista näitä osallistavia tiloja koskevista tiedoista olisi mieluiten esitettävä yhteenveto⁹² yhdellä virallisella verkkosivustolla, jolla on erilaisia toimintoja.⁹³ Olisi kehitettävä mekanismi, jonka avulla voidaan seurata osallistavissa demokratiaprosesseissa syntyneitä toiminta- ja lainsäädäntöaloitteita.⁹⁴ Osallistumismekanismien olisi oltava osallistavia, ja niiden olisi kyettävä tavoittamaan moninainen yleisö. Huomiota olisi kiinnitettävä sisältöaineistoon, aiheisiin ja moderaattorien taitoihin. Niihin olisi sisällyttävä analyysi käsiteltyjen politiikkojen vaikutuksista muun muassa naisiin ja haavoittuvassa asemassa oleviin henkilöihin.⁹⁵
2. Lisätään EU:n toimielinten ja sen kansalaisten vuorovaikutusta verkossa ja sen ulkopuolella erilaisilla vuorovaikutusvälineillä, jotta voidaan varmistaa, että kansalaiset voivat osallistua EU:n päätöksentekoprosessiin, ilmaista mielipiteensä ja saada palautetta, ja laaditaan EU:n viranhaltijoille peruskirja kansalaisten osallistumisesta.⁹⁶
3. Tarjotaan käyttäjätystävällinen digitaalinen alusta, jolla kansalaiset voivat vaihtaa ideoita, esittää kysymyksiä EU:n toimielinten edustajille ja ilmaista näkemyksensä tärkeistä EU-asioista ja lainsäädäntöehdotuksista, jotka koskevat erityisesti nuoria. Alustalla olisi myös voitava järjestää verkkokyselyjä.⁹⁷
4. Parannetaan ja yksinkertaistetaan unionin sekä kansallisella ja paikallisella tasolla olemassa olevia mekanismeja, jotta niistä voidaan tehdä turvallisempia, saavutettavampia, näkyvämpiä ja osallistavampia.⁹⁸
5. Otetaan järjestäytyneet kansalaisyhteiskunta sekä alue- ja paikallisviranomaiset ja olemassa olevat rakenteet, kuten Euroopan talous- ja sosiaalikomitea (ETSK) ja alueiden komitea (AK)⁹⁹, mukaan kansalaisten osallistumisprosessiin.¹⁰⁰

⁹² Työryhmän muutokset 3A ja 3B

⁹³ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositus 32, 37, Belgian, Ranskan ja Alankomaiden kansalaispaneelit

⁹⁴ Ranskan kansalaispaneeli

⁹⁵ Työryhmän muutos 8, lyhyempi sanamuoto

⁹⁶ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositus 29

⁹⁷ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositukset 19 ja 32, Belgian ja Ranskan kansalaispaneelit ja Tanskan kansallisten tapahtumien edustaja

⁹⁸ Belgian kansalaispaneeli

⁹⁹ Työryhmän muutos 7B

¹⁰⁰ Belgian kansalaispaneeli

6. Luodaan paikallistason EU-valtuutettujen järjestelmä, jotta voidaan lyhentää välimatkaa EU:n toimielinten ja EU:n kansalaisten välillä.¹⁰¹
7. Järjestetään kansalaisyhteiskunnallisia määrääjien oikeudellisesti sitovan EU:n oikeuden perusteella. Osallistujat on valittava sattumanvaraisesti edustavuusvaatimuksia noudattaen, ja osallistumiseen olisi kannustettava. Tarvittaessa annetaan asiantuntijatukea, jotta kokouksen jäsenillä on riittävästi tietoa pohdintaa varten. Jos toimielimet eivät ota tuloksia huomioon, tämä olisi perusteltava asianmukaisesti.¹⁰² Kansalaisten ja kansalaisyhteiskunnan osallistuminen ja niiden ottaminen mukaan aiemmin on tärkeä perusta vaaleilla valittujen edustajien poliittisille päätöksille. EU perustuu edustukselliseen demokratiaan: Euroopan parlamentin vaaleissa kansalaiset antavat edustajilleen selkeän toimeksiannon ja ilmaisevat epäsuorasti mielipiteensä EU:n politiikoista.¹⁰³
8. Tarjotaan tehostettua rakenteellista tukea, niin rahoitustukea kuin muuta tukea, kansalaisyhteiskunnalle, erityisesti nuorten kansalaisyhteiskunnalle, ja tuetaan paikallisviranomaisia paikallistason nuorisovaltuustojen perustamisessa.¹⁰⁴ Tämä voitaisiin saavuttaa Euroopan demokratiatoimintasuunnitelman erityisellä pilarilla, joka koskisi kansalaisyhteiskunnan ja työmarkkinaosapuolten osallistumista, sekä erityisellä kansalaisyhteiskuntastrategialla.¹⁰⁵
9. Otetaan käyttöön lainsäädännön ”nuorisotarkistus”, joka sisältää sekä vaikutustenarvioinnin että kuulemismekanismien ja johon osallistuu nuorten edustajia, kun lainsäädännön katsotaan vaikuttavan nuoriin.¹⁰⁶
10. Lujitetaan yhteistyötä EU:n lainsäätäjien ja kansalaisyhteiskunnan järjestöjen kanssa, jotta voidaan hyödyntää päättäjien ja kansalaisten välistä yhteyttä, jonka kansalaisyhteiskunnan järjestöt muodostavat.¹⁰⁷
11. Tehdään yhteenveto kansalaisten osallistumisesta EU:n peruskirjaan kansalaisten osallistumisesta EU-asioihin.

37. Ehdotus: Kansalaisille tiedottaminen, kansalaisten osallistuminen ja nuoret (a)

Tavoite: **Tehdään Euroopan unionista ymmärrettävämpi ja saavutettavampi ja lujitetaan¹⁰⁸ yhteistä eurooppalaista identiteettiä erityisesti seuraavin keinoin:**

1. Taataan EU:ta ja erityisesti sen demokraattisia prosesseja, mukaan lukien Euroopan yhdentymisen historia ja EU:n kansalaisuus, koskevan valistuksen vähimmäistaso. Kaikenikäisten ihmisten olisi voitava osallistua tällaisiin ohjelmiin, jotka olisi suunniteltava innostavalla ja ikätasoon soveltuvalla

¹⁰¹ Kantarin loppuraportti, s. 85

¹⁰² Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositus 39, Belgian kansalaispaneelin suositus 3

¹⁰³ Työryhmän muutos 10A, lyhyempi sanamuoto

¹⁰⁴ Tanskan kansallisten tapahtumien edustaja

¹⁰⁵ Työryhmän muutos 54C

¹⁰⁶ Tanskan kansallisten tapahtumien edustaja

¹⁰⁷ Tanskan kansallisten tapahtumien edustaja

¹⁰⁸ Työryhmän muutos 15A, kompromissimuotoilu

tavalla, ja olisi esimerkiksi kehitettävä erityisohjelmia ja opetusaineistoja lapsille ja oppilaitoksille¹⁰⁹ sekä epävirallisen koulutuksen alalla toimiville kansalaisyhteiskunnan organisaatioille.¹¹⁰

2. EU:ta koskevaa luotettavaa tietoa olisi tuotava osallistavalla ja helposti saavutettavalla tavalla kaikkien kansalaisten ulottuville. EU:n toimielinten olisi käytettävä ymmärrettävämpää kieltä ja vältettävä byrokraattisten ilmaisujen käyttöä viestinnässään samalla, kun ylläpidetään annetun tiedon laatua ja asiantuntemusta ja mukautetaan tiedottamista erilaisiin viestintäkanaviin ja yleisöprofiileihin.¹¹¹ Olisi harkittava esimerkiksi mahdollisuutta luoda mobiilisovellus, jossa esitetään EU:n politiikkatoimia koskevia tietoja selkeällä kielellä.¹¹² Olisi pyrittävä erityisesti tavoittamaan nuoret digitaalisen median, nuorisoliikkeiden ja erilaisten EU-hanketta selittävien¹¹³ ”lähettäjien” (järjestöjen ja yksittäisten ihmisten) kautta.¹¹⁴
3. Hyödynnetään paremmin tekoälyä ja käännösteknologioita kielimuurien kiertämiseksi¹¹⁵¹¹⁶ ja varmistetaan kaikkien digitaalisten välineiden saavutettavuus ja käytettävyys vammaisille henkilöille.¹¹⁷
4. Puolustetaan ja tuetaan vapaita, moniarvoisia ja riippumattomia tiedotusvälineitä ja kannustetaan tiedotusvälineitä, mukaan lukien julkiset yleisradioyhtiöt ja julkiset uutistoimistot sekä eurooppalaiset mediat, uutisoimaan säännöllisemmin EU-asioista, niiden vapautta ja riippumattomuutta kunnioittaen, jotta voidaan varmistaa säännöllinen ja kattava uutisointi EU:n jäsenvaltioissa.¹¹⁸ Tehostetaan disinformaation ja ulkomaisen sekaantumisen torjuntaa ja varmistetaan toimittajien suojele.¹¹⁹
5. Tuodaan Eurooppa lähemmäksi kansalaisia parantamalla¹²⁰ yhteyspisteitä ja erillisiä keskuksia tai ”Eurooppa-taloja” paikallisella tasolla, jotta voidaan tarjota aineistoja, tietoja ja neuvoja kansalaisille EU-asioissa sekä kuunnella heidän huolenaiheitaan ja osallistua keskusteluihin yhdistysten kanssa ja näin auttaa levittämään kansalaisten näkemyksiä Euroopan tasolla.¹²¹
6. Toteutetaan lisätoimia yhteisen identiteetin vahvistamiseksi eurooppalaisten keskuudessa esimerkiksi perustamalla EU:n rahasto, josta tuetaan EU:n kansalaisten välillä verkossa ja sen ulkopuolella tapahtuvaa lyhyt- ja pitkäkestoista vuorovaikutusta (toisin sanoen vaihto-ohjelmat, paneelit, kokoukset), kehittämällä yhteisiä urheilutapahtumia ja -joukkueita tai tekemällä Eurooppapäivästä (9. toukokuuta) ylimääräinen¹²² eurooppalainen yleinen vapaapäivä kaikille EU:n kansalaisille.¹²³

¹⁰⁹ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositus 24, 36, 38, Belgian kansalaispaneeli

¹¹⁰ Työryhmän muutos 16C

¹¹¹ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositus 33, Belgian, Ranskan ja Alankomaiden kansalaispaneelit

¹¹² Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositus 26

¹¹³ Työryhmän muutos 17

¹¹⁴ Belgian kansalaispaneeli

¹¹⁵ Työryhmän muutos 18A

¹¹⁶ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositus 25

¹¹⁷ Työryhmän muutos 18B

¹¹⁸ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositus 31, Belgian ja Alankomaiden kansalaispaneelit

¹¹⁹ Muutokset 19A–19A, uudelleenmuotoilu tekstin mukaiseksi

¹²⁰ Työryhmän muutos 21, kompromissi

¹²¹ Belgian ja Ranskan kansalaispaneelit

¹²² Työryhmän muutos 23B

¹²³ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositus 27, Belgian kansalaispaneeli

38. Ehdotus: Demokratia ja vaalit

Tavoite: Lujitetaan eurooppalaista demokratiaa vahvistamalla sen perustuksia, lisäämällä osallistumista Euroopan parlamentin vaaleihin, edistämällä ylikansallista keskustelua EU-kysymyksistä ja varmistamalla vahva yhteys kansalaisten ja heidän vaaleilla valittujen edustajiensa välillä erityisesti seuraavin keinoin:

1. Varmistetaan perussopimukseen kirjattujen, eurooppalaisen demokratian ytimessä olevien EU:n arvojen, kuten oikeusvaltioperiaatteen ja vahvan sosiaalisen mallin¹²⁴, suojelu. Suhteissaan ulkopuolisiin maihin Euroopan unionin olisi vahvistettava ensin yhteisiä demokraattisia arvoja rajoillaan. Vasta sitten Euroopan unioni voi toimia diplomatian ja vuoropuhelun kautta demokraattisen mallimme lähettiläänä niissä maissa, jotka ovat valmiita ja halukkaita ottamaan sen käyttöön.¹²⁵
2. Kehitetään EU:n laajuinen kansanäänestys, jonka Euroopan parlamentti voi panna alulle, poikkeuksellisissa tapauksissa, jotka koskevat kaikille EU:n kansalaisille erityisen tärkeitä asioita.¹²⁶
3. Muutetaan EU:n vaalilakia, jotta voidaan yhdenmukaistaa vaaleja koskevat ehdot (äänioikeusikäraja, vaalipäivä sekä vaalipiirejä, ehdokkaita, puolueita ja niiden rahoitusta koskevat vaatimukset) Euroopan parlamentin vaaleissa, sekä siirtymään äänestyksissä unionin laajuisiin listoihin tai ”ylikansallisiin listoihin”¹²⁷, joilla on ehdokkaita useista jäsenvaltioista, kun on otettu huomioon¹²⁸ kansalaisten EU:n jäsenvaltioissa tästä kysymyksestä esittämät näkemykset.¹²⁹
  - Osa Euroopan parlamentin jäsenistä olisi valittava Euroopan unionin laajuiselta listalta ja loput jäsenvaltioista.¹³⁰
  - Tämän uudistuksen tarkoituksena olisi oltava myös helpottaa digitaalisia äänestysmahdollisuuksia¹³¹ ja taata käytännön äänioikeus vammaisille henkilöille.¹³²
4. Lujitetaan yhteyksiä kansalaisten ja heidän vaaleilla valittujen edustajiensa välillä ottaen huomioon kansalliset erityispiirteet ja kansalaisten toiveen olla heitä lähempänä ja kokea, että heidän huolenaiheensa johtavat Euroopan parlamentissa ja kansallisissa parlamenteissa toimivien vaaleilla valittujen edustajien erityistoimiin.¹³³ Tämä on yleismaailmallinen kysymys, ja kaikenikäiset ihmiset pitäisi ottaa mukaan.¹³⁴

¹²⁴ Työryhmän muutos 25C

¹²⁵ Eurooppalaisen kansalaispaneelin suositus 14

¹²⁶ Eurooppalaisen kansalaispaneelin suositus 18. Huom. kansalaisten edustajat selittivät, että sen täytäntöönpanossa ja käytössä olisi toimittava huolellisesti

¹²⁷ Komission edustajat selittivät, että se olisi pantava täytäntöön siirtymäkauden jälkeen eikä sitä saisi ajaa kiireesti läpi

¹²⁸ Työryhmän muutokset 28E, G, H

¹²⁹ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositus 16, Alankomaiden kansalaispaneeli 20; kansalaispaneelin mielipiteet jakautuivat ”ylikansallisten listojen” suhteen

¹³⁰ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suosituksen 16 pohjalta, työryhmän keskustelu

¹³¹ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositus 19 ja monikielinen digitaalinen foorumi

¹³² Euroopan talous- ja sosiaalikomitea

¹³³ Työryhmän muutos 32B

¹³⁴ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositus 36, Belgian ja Ranskan kansalaispaneelit

- EU:n kansalaisilla olisi oltava enemmän sananvaltaa sen suhteen, kenet valitaan komission puheenjohtajaksi. Tämä voitaisiin saavuttaa joko komission puheenjohtajan suoralla vaalilla¹³⁵ tai kärkiehdokasjärjestelmällä.¹³⁶
- Euroopan parlamentilla olisi oltava lainsäädäntöaloiteoikeus, jotta voidaan ehdottaa¹³⁷ keskusteltavat aiheet ja myöhemmin hyväksyä tarvittavat tekstit keskustelujen pohjalta annettavien suositusten jatkoksi.¹³⁸
- Euroopan parlamentin olisi päätettävä EU:n talousarviosta, sillä se on parlamenttien oikeus kansallisella tasolla.¹³⁹
- Puolueista, kansalaisyhteiskunnan järjestöistä ja ammattiliitoista olisi tehtävä elävämpiä ja saavutettavampia, jotta kansalaiset saadaan osallistumaan enemmän eurooppalaiseen demokratiaan.¹⁴⁰ Samalla myös edistettäisiin EU-aiheiden sisällyttämistä julkiseen keskusteluun puolueiden, järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan ja työmarkkinaosapuolten kautta, ei ainoastaan EU-vaalien aikana vaan myös kansallisten, alueellisten ja paikallisten vaalien edellä.¹⁴¹
Demokratia ruumiillistuu instituutioissa ja yhteiskunnassa yleensä sekä työpaikoilla työmarkkinaosapuolten roolin kautta.¹⁴²

---

¹³⁵ Ranskan kansalaispaneeli ("*Euroopan komission puheenjohtajan suora valinta*"), monikielinen digitaalinen foorumi (Kantarin loppuraportti: *Joissakin kannanotoissa nostetaan esiin komission puheenjohtajan valinta suorilla kansanvaaleilla*)

¹³⁶ Euroopan parlamentin kanta: *Euroopan komission puheenjohtajaksi on valittava EU-vaaleissa eniten ääniä saaneen Euroopan tason poliittisen puolueen kärkiehdokas, jota Euroopan parlamentin jäsenten enemmistö voi tukea. Jos koalition enemmistöä ei saada aikaan, tehtävä olisi annettava seuraavalle kärkiehdokkaalle. Euroopan tason poliittiset puolueet voivat tätä varten nimetä ehdokkaita komission puheenjohtajaksi.* Paulo Rangel: *kärkiehdokasprosessin vahvistamiseksi Euroopan parlamentin ja Eurooppa-neuvoston asemien olisi oltava päinvastaiset, mikä edellyttää perussopimusten muuttamista: parlamentti ehdottaisi komission puheenjohtajaa ja neuvosto hyväksyisi komission puheenjohtajan.* Monikielinen digitaalinen foorumi (Kantarin loppuraportti: "*Joissakin kannanotoissa nostetaan esiin komission puheenjohtajan valinta ja komission jäsenten nimittäminen, mukaan lukien ns. kärkiehdokasjärjestelmä*"). EYE, s. 23: "*Komission puheenjohtajaehdokkaita ei pitäisi valita kulissien takana pidettävissä, vaalit voittaneiden puolueiden neuvotteluissa. Meidän pitäisi lujittaa niin kutsuttua kärkiehdokasjärjestelmää, jossa kukin puolue ilmoittaa ennen vaalikampanjaa oman ehdokkaansa, josta tulee komission puheenjohtaja siinä tapauksessa, että puolue voittaa vaalit. Tuleva puheenjohtaja voisi osallistua aktiivisesti vaalikampanjaan ja olla suoraan vuorovaikutuksessa kansalaisten kanssa. Näin hänellä olisi läheisempi yhteys eurooppalaisiin*" ja työryhmän keskustelu.

¹³⁷ Työryhmän muutos 34C

¹³⁸ Belgian kansalaispaneeli (3.2), Ranskan kansalaispaneeli (11), monikielinen digitaalinen foorumi (Kantarin loppuraportti: "*Euroopan parlamentin roolista puhuttaessa kannanotoissa ollaan useimmiten sitä mieltä, että sille tulisi antaa tosiasiallinen oikeus ehdottaa lainsäädäntöä.*")

¹³⁹ Neuvosto ei katso tämän ehdotuksen perustuvan kansalaisten suositukseen. Se ei siten vastaa sovittua menetelmää.

¹⁴⁰ Monikielinen digitaalinen foorumi (Kantarin loppuraportti: "*Erään kannanoton mukaan puolueiden olisi oltava saavutettavampia erilaisista kulttuurisista tai sosioekonomisista taustoista tuleville ihmisille.*")

¹⁴¹ Alueiden komitea työryhmässä

¹⁴² Työryhmän muutos 38, kompromissimuotoilu

39. Ehdotus: EU:n päätöksentekoprosessi

Tavoite: Parannetaan EU:n päätöksentekoprosessia, jotta voidaan varmistaa EU:n toimintakyky, ottaen samalla huomioon kaikkien jäsenvaltioiden edut ja takaamalla läpinäkyvä ja ymmärrettävä prosessi kansalaisille erityisesti seuraavin keinoin:

1. Arvioidaan uudelleen päätöksenteko- ja äänestysääntöjä EU:n toimielimissä keskittyen yksimielisyyttä koskevaan kysymykseen, jonka takia sopimukseen on erittäin vaikea päästä, ja varmistaen äänten painotusten oikeudenmukainen laskenta niin, että suojataan pienempien maiden etuja.¹⁴³
  - Kaikista yksimielisyyttä edellyttävistä kysymyksistä olisi päätettävä määränemmistöllä. Ainoina poikkeuksina saisi olla uuden jäsenen hyväksyminen EU:hun ja muutokset SEU-sopimuksen 2 artiklassa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjassa vahvistettuihin EU:n peruseriaatteisiin.¹⁴⁴
2. Varmistetaan päätöksenteon läpinäkyvyys, jotta voidaan antaa riippumattomille kansalaistarkkailijoille mahdollisuus seurata tiiviisti päätöksentekoprosessia, taata laajempi¹⁴⁵ oikeus tutustua asiakirjoihin ja kehittää tältä pohjalta vahvempia yhteyksiä ja tiiviimpää vuoropuhelua kansalaisten ja EU:n toimielinten välillä.¹⁴⁶
  - EU:n täytyy parantaa päätöksentekoprosessinsa ja toimielintensä läpinäkyvyyttä. Esimerkiksi neuvoston ja Euroopan parlamentin kokoukset, myös äänestykset, olisi lähetettävä verkossa samaan tapaan. Näin asiasta kiinnostuneet kansalaiset voisivat seurata EU:n päätöksentekoa ja saattaa poliitikot ja päättäjät tilille.¹⁴⁷ Euroopan parlamentin tutkintaoikeutta olisi vahvistettava.
  - EU:n päätöksentekoprosessia olisi kehitettävä edelleen niin, että kansalliset, alueelliset ja paikalliset edustajat, työmarkkinaosapuolet ja järjestäytynyt kansalaisyhteiskunta ovat siinä enemmän mukana.¹⁴⁸ Parlamenttien välistä yhteistyötä ja vuoropuhelua olisi vahvistettava. Kansalliset parlamentit olisi myös otettava tiiviimmin mukaan Euroopan parlamentin lainsäädäntömenettelyyn esimerkiksi kuulemisiin osallistumisen avulla.¹⁴⁹ Lisäksi valtiotasoa alempien tasojen ja alueiden komitean parempi osallistuminen auttaa ottamaan paremmin huomioon EU:n lainsäädännön täytäntöönpanosta saadut kokemukset.¹⁵⁰
3. Harkitaan EU:n toimielinten nimien muuttamista, jotta voidaan selkiyttää niiden tehtäviä ja niiden roolia EU:n päätöksentekoprosessissa kansalaisille.¹⁵¹

¹⁴³ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositus 20

¹⁴⁴ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 4 suositus 21

¹⁴⁵ Työryhmän muutos 43

¹⁴⁶ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositus 34, Alankomaiden kansalaispaneeli

¹⁴⁷ Työryhmän keskustelu, perustanaan eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositus 34, Alankomaiden kansalaispaneeli ja monikielinen digitaalinen foorumi (Kantarin loppuraportti): ”*Tuetaan läpinäkyvyyden lisäämistä ja kansalaisten osallistumista*”

EU:n päätöksentekoprosessissa.

¹⁴⁸ Työryhmän keskustelu (alustajina kansalliset parlamentit ja alueiden komitea)

¹⁴⁹ Työryhmän muutos 45C

¹⁵⁰ Työryhmän muutos 46B

¹⁵¹ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositus 15

- EU:n päätöksentekoprosessin olisi perustuttava selkeämpään ja ymmärrettävämpään rakenteeseen, joka muistuttaa kansallisten järjestelmien rakennetta¹⁵² ja heijastaa nimenomaisesti EU:n toimielinten ja jäsenvaltioiden välistä toimivallanjakoa.¹⁵³
  - Esimerkiksi EU:n neuvostoa voitaisiin kutsua EU:n senaatiksi ja Euroopan komissiota EU:n täytäntöönpanokomissioksi.¹⁵⁴
4. Euroopan unionin täytäntöönpanovalmiuksien parantaminen keskeisillä tärkeillä aloilla.¹⁵⁵
  5. Varmistetaan asianmukaiset kansalaisvuoropuhelun ja työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun mekanismit ja prosessit EU:n päätöksentekoprosessin kaikissa vaiheissa vaikutustentarvioinnista politiikan suunnitteluun ja täytäntöönpanoon.¹⁵⁶
  6. Uudistetaan Euroopan unionin toimintatapaa ottamalla työmarkkinaosapuolet ja järjestäytyneet kansalaisyhteiskunta paremmin mukaan toimintaan. Vahvistetaan nykyisiä rakenteita, jotta ne vastaisivat paremmin EU:n kansalaisten tarpeita ja odotuksia päätöksentekoprosessissa, kun otetaan huomioon niiden merkitys eurooppalaisessa demokraattisessa elämässä. Vahvistetaan tässä yhteydessä ETSK:n institutionaalista roolia ja lisätään sen vaikutusmahdollisuuksia osallistavan demokratian edistäjänä ja takaajana, kuten kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden ja kansalaispaneelien kanssa käytävässä jäsennellyssä vuoropuhelussa. Elinvoimainen kansalaisyhteiskunta on keskeisen tärkeä Euroopan unionin demokraattisessa elämässä.¹⁵⁷
  7. Aloitetaan uudelleen keskustelu perustuslaista tapauksen mukaan, jotta voimme paremmin sovittaa yhteen arvojamme. Perustuslaki voi auttaa toimimaan täsmällisemmin ja ottamaan mukaan kansalaiset sekä sopimaan päätöksenteon säännöistä.¹⁵⁸

40. Ehdotus: TOISSIJAISUUS

1. Aktiivinen toissijaisuusperiaate ja monitasoinen hallinto ovat EU:n toiminnan ja demokraattisen vastuuvollisuuden keskeisiä periaatteita ja perustekijöitä.¹⁵⁹
2. EU:n olisi tarkasteltava uudelleen mekanismia, jonka avulla kansalliset parlamentit voivat arvioida, ettei uusilla lainsäädäntöehdotuksilla EU:n tasolla puututa niiden lainsäädännöllisiin toimivaltuuksiin, ja niille olisi annettava mahdollisuus ehdottaa lainsäädäntöaloitetta EU:n tasolla. Tällaiset mekanismit olisi myös ulotettava koskemaan EU:n kaikkia alueellisia parlamentteja, joilla on lainsäädäntövaltaa.¹⁶⁰

---

¹⁵² Työryhmän keskustelu perustanaan eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suosituksessa 15 esille tuotu tarve ”selkiyttää EU:n toimielinten tehtäviä”, monikielinen digitaalinen foorumi (Kantarin loppuraportti: ”Lisäksi (...) ehdotetaan, että EU:n lakeja tulisi säätää entistä enemmän kaksikamarisesti”)

¹⁵³ Työryhmän muutos 48B

¹⁵⁴ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositus 15

¹⁵⁵ Työryhmän keskustelu

¹⁵⁶ Työryhmän muutos 52A

¹⁵⁷ ETSK, kompromissimuotoilu

¹⁵⁸ Eurooppalaisen kansalaispaneelin suositus 35, Ranskan kansalaispaneeli sekä työryhmän yhdistetyt muutokset 51C, D

¹⁵⁹ Työryhmän muutos 53D

¹⁶⁰ Työryhmän keskustelu, kansalliset parlamentit

27.4.2022

3. Uudistetaan alueiden komiteaa niin, että se tarjoaa asianmukaiset vuoropuhelukanavat sekä alueille että kaupungeille ja kunnille, tai vahvistetaan sen roolia¹⁶¹ toimielinrakenteessa, jos on kyse asioista, joilla on alueellisia vaikutuksia.¹⁶²
4. Kaikkien EU:n toimielinten yhteisesti sopiman toissijaisuusperiaatteen määritelmän järjestelmällinen käyttö voisi auttaa selventämään, onko päätökset tehtävä EU:n, jäsenvaltioiden vai alueiden tasolla.¹⁶³
5. Kun otetaan huomioon työmarkkinaosapuolten ja järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan merkitys eurooppalaisessa demokraattisessa elämässä, ne olisi otettava paremmin mukaan päätöksentekoprosessiin. Elinvoimainen yhteiskunta on keskeisen tärkeä Euroopan unionin demokraattisessa elämässä.¹⁶⁴

Kehotamme Euroopan unionin toimielimiä toteuttamaan työryhmän päätelmät ja panemaan ne tosiasiallisesti täytäntöön. Tämä voitaisiin toteuttaa Lissabonin sopimuksen jo tarjoamien mahdollisuuksien avulla ja tarvittaessa esittämällä pyyntö Eurooppa-valmistelukunnan käynnistämisestä.¹⁶⁵

---

¹⁶¹ Työryhmän keskustelu, AK ja ETSK; Kantarin loppuraportti, s. 85

¹⁶² Työryhmän muutos 58B

¹⁶³ Työryhmän muutos 59B

¹⁶⁴ Työryhmän keskustelu, työmarkkinaosapuolet ja useat muut jäsenet

¹⁶⁵ Työryhmän muutos 63A, kompromissimuotoilu

”Muuttoliike”

41. Ehdotus: Laillinen muuttoliike¹⁶⁶

Tavoite: EU:n roolin vahvistaminen laillisen muuttoliikkeen alalla:

Toimenpiteet:

1. Käynnistetään Euroopan laajuinen tiedotuskampanja, jotta EU:n kansalaiset tunsisivat paremmin EURES-portaalin (Euroopan työnvälitysverkosto), EU:n maahanmuuttoportaalin ja EU:n taitoprofiilityökalun kolmansien maiden kansalaisille ja jotta EU:n yritykset käyttäisivät niitä useammin palkatessaan henkilöstöä (suositus 6).
2. Perustetaan EU:n elin, joka huolehtii maahanmuuttajien pääsystä EU:n työmarkkinoille, tai vaihtoehtoisesti laajennetaan työnvälityspalvelujen eurooppalaisen yhteistyöverkoston (EURES) toimivaltuuksia esimerkiksi parantamalla osaamiskumppanuushankkeita (suositus 7 ja työryhmän keskustelu) ja tarjoamalla mahdollisuus osaamisen tarjonnan ja kysynnän kohtaamiseen verkossa lähtömaassa arviointikriteerien perusteella (suositus 9 ja työryhmän keskustelu). EU:n olisi kannustettava jäsenvaltioita yksinkertaistamaan laillisesti muuttavien vastaanotto- ja kotouttamisprosessia ja heidän pääsyään EU:n työmarkkinoille parantamalla eri hallintojen yhteentoimivuutta (työryhmän keskustelu).
3. Parannetaan sinistä korttia koskevan direktiivin toimintaa ja täytäntöönpanoa EU:n talouden tarvitseman asianmukaisen osaamisen hankkimiseksi (suositus 7 ja työryhmän keskustelu) ottaen huomioon aivovuodon riski (kuten toimenpide 1, ehdotus 42).
4. Edistetään työolojen ylöspäin suuntautuvaa lähentymistä yhdenmukaisesti kaikkialla unionissa, jotta voidaan torjua työoloihin liittyvää eriarvoisuutta ja varmistaa tehokas työvoiman muuttoliikettä ja työntekijöiden oikeuksia koskeva EU:n politiikka. Lujitetaan tässä yhteydessä ammattiliittojen roolia kansallisella ja kansainvälisellä tasolla (suositus 28 ja työryhmän keskustelu) yhteistyössä työnantajaorganisaatioiden kanssa (täysistuntokeskustelu).
5. Lisätään tiedotus- ja valistustoimia jäsenvaltioiden kansalaisille muuttoliikkeeseen ja kotoutumiseen liittyvistä aiheista (suositus 30 ja Liettuan kansalaispaneelin suositus 9 sekä työryhmän keskustelu).

42. Ehdotus: Laiton muuttoliike¹⁶⁷

Tavoite: EU:n roolin vahvistaminen kaikenlaisen laittoman muuttoliikkeen torjunnassa ja Euroopan unionin ulkorajojen suojelun tehostaminen ihmisoikeuksia kunnioittaen:

Toimenpiteet:

1. Osallistutaan aktiivisesti esimerkiksi kumppanuussopimusten avulla sellaisten Euroopan unionin ulkopuolisten maiden taloudelliseen ja sosiaaliseen kehitykseen, joista tulee paljon muuttajia, jotta

¹⁶⁶ Kansalaisten suositukset, joihin ehdotus pääasiassa perustuu: Eurooppalaisen kansalaispaneelin 4 suositukset 6, 7, 9, 28 ja 30. Liettuan kansalaispaneelin suositus 9.

¹⁶⁷ Kansalaisten suositukset, joihin ehdotus pääasiassa perustuu: Eurooppalaisen kansalaispaneelin 4 suositukset 8 ja 27, Liettuan kansalaispaneelin suositus 10, Alankomaiden kansalaispaneelin suositus 3.

voidaan puuttua muuttoliikkeen perimmäisiin syihin, ilmastonmuutos mukaan lukien. Näiden toimien olisi oltava avoimia ja niillä olisi saatava aikaan konkreettisia tuloksia ja mitattavissa olevia vaikutuksia, joista olisi ilmoitettava selkeästi EU:n kansalaisille (suositus 27 ja Alankomaiden kansalaispaneelin suositus 3 ja työryhmän keskustelu).

2. Varmistetaan kaikkien ulkorajojen suojelu parantamalla Frontexin avoimuutta ja vastuuvollisuutta ja vahvistamalla sen roolia (suositus 8 ja työryhmän keskustelu) ja mukauttamalla EU:n lainsäädäntöä vastaamaan paremmin laittoman muuttoliikkeen nykyisiin haasteisiin, kuten ihmisten salakuljetukseen, ihmiskauppaan, seksuaaliseen hyväksikäyttöön, muuttajia välineenä käyttävien valtioiden hybridihyökkäyksiin ja ihmisoikeusloukkauksiin (Liettuan kansalaispaneelin suositus 10 ja työryhmän keskustelu).

[43. Ehdotus: Laiton muuttoliike¹⁶⁸ \(a\)](#)

Tavoite: Maahanmuuttajien alkuvastaanottoa koskevien yhteisten sääntöjen yhdenmukainen soveltaminen kaikissa jäsenvaltioissa:

Toimenpiteet:

1. Kehitetään EU:n laajuisia toimia, joilla taataan kaikkien muuttajien, erityisesti raskaana olevien naisten, lasten ilman huoltajaa olevien alaikäisten sekä kaikkien haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten, turvallisuus ja terveys (suositukset 10 ja 38 ja työryhmän keskustelu).
2. Lisätään EU:n taloudellista, logistista ja operatiivista tukea myös paikallisviranomaisille, alueellisille hallituksille ja kansalaisyhteiskunnan järjestöille ensivastaanoton hallintointiin, joka johtaisi pakolaisten ja laillisesti maahan tulleiden mahdolliseen kotouttamiseen EU:ssa tai laittomasti maahan tulleiden palauttamiseen (suositus 35 ja työryhmän keskustelu).

[44. Ehdotus: Turvapaikka-asiat, kotouttaminen¹⁶⁹](#)

Tavoite: EU:n roolin vahvistaminen ja Euroopan turvapaikkajärjestelmän uudistaminen yhteisvastuun ja oikeudenmukaisen vastuunjaon periaatteiden pohjalta:

Toimenpiteet:

1. Hyväksytään EU:n yhteisiä sääntöjä kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten käsittelymenettelyistä jäsenvaltioissa ja sovelletaan niitä yhdenmukaisesti kaikkiin turvapaikanhakijoihin. Näissä menettelyissä on kunnioitettava ihmisarvoa ja kansainvälistä oikeutta (suositus 29 ja Italian kansalaispaneelin suositukset 3.8 ja 4.4, s. 15 ja työryhmän keskustelu). Koska turvapaikanhakijoiden vastaanottoon osallistuu eri toimijoita kansallisella tasolla, EU:n olisi kannustettava jäsenvaltioita yksinkertaistamaan ja nopeuttamaan tätä prosessia parantamalla asiaankuuluvien eri hallintojen yhteentoimivuutta ja perustamaan turvapaikanhakijoille yksi

¹⁶⁸ Kansalaisten suositukset, joihin ehdotus pääasiassa perustuu: Eurooppalaisen kansalaispaneelin 4 suositukset 10, 35 ja 38.

¹⁶⁹ Kansalaisten suositukset, joihin ehdotus pääasiassa perustuu: Eurooppalaisen kansalaispaneelin 4 suositukset 29, 31, 33, 36, 37, 38, 39 ja 40. Italian kansalaispaneelin suositukset 3.8 ja 4.4 (s. 15) ja 5.6 (s. 11), Liettuan kansalaispaneelin suositukset 2 ja 3, Alankomaiden kansalaispaneelin suositukset 1 ja 2.

- palvelupiste (keskitetty asiointipiste tai yhteyspiste) kansallisten hallinnollisten menettelyjen virtaviivaistamiseksi (suositus 37 ja työryhmän keskustelu).
2. Tarkistetaan Dublin-järjestelmää yhteisvastuun ja oikeudenmukaisen vastuunjaon takaamiseksi, mukaan lukien muuttajien uudelleenjako jäsenvaltioiden välillä; myös muita tukimuotoja voitaisiin harkita (suositukset 33, 36, 37 ja 40; Liettuan kansalaispaneelin suositus 2; Italian kansalaispaneelin suositukset 3.8 (s. 15) ja Alankomaiden kansalaispaneelin suositus 2 sekä työryhmän keskustelu ja täysistuntopöytäkirja).
  3. Tehostetaan direktiivissä 2013/33/EU säädettyjä turvapaikanhakijoiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevia vähimmäisvaatimuksia lujemmilla lainsäädäntötoimilla, jotta parannetaan vastaanottotiloja ja majoitusta (eurooppalaisen kansalaispaneelin suositus 31 ja Italian kansalaispaneelin suositus 5.6 (s. 11) ja työryhmän keskustelu)
  4. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä raskaana oleviin naisiin ja etenkin ilman huoltajaa oleviin alaikäisiin (suositus 38 ja työryhmän keskustelu).
  5. Vahvistetaan ja lisätään EU:n turvapaikkaviraston taloudellisia ja henkilöresursseja sekä hallinnollisia valmiuksia, jotta voidaan koordinoida ja hallinnoida turvapaikanhakijoiden jakamista EU:n jäsenvaltioihin ja toteuttaa se oikeudenmukaisella tavalla (suositus 36 ja 37 sekä Liettuan kansalaispaneelin suositus 3 ja työryhmän keskustelu).

[45. Ehdotus: Turvapaikka-asiat, kotouttaminen¹⁷⁰ \(a\)](#)

Tavoite: Kotouttamispolitiikkojen parantaminen kaikissa jäsenvaltioissa:

Toimenpiteet:

1. EU varmistaa myös kansallisten ja alueellisten viranomaisten ja kansalaisyhteiskunnan järjestöjen osallistumisen kautta, että kaikki turvapaikanhakijat ja pakolaiset osallistuvat oleskelulupamenettelyn aikana kieli- ja kotouttamiskursseille, ammatilliseen koulutukseen ja toimintaan (suositus 32 ja Ranskan suositus 13 ja työryhmän keskustelu ja täysistuntopöytäkirja).
2. Turvapaikanhakijoille, joilla on asianmukaiset ammattitaidot, olisi mahdollistettava pääsy työmarkkinoille mahdollisuuksien mukaan heidän omatoimisuutensa vahvistamiseksi kaikkialla EU:ssa (suositus 7 ja työryhmän keskustelu).

---

¹⁷⁰ Kansalaisten suositukset, joihin ehdotus pääasiassa perustuu: Eurooppalainen kansalaispaneeli 4, 7 ja 32, Ranskan muutos 13.

”Koulutus, kulttuuri, nuoriso ja urheilu”

46. Ehdotus: Koulutus

Tavoite: EU:n ja sen jäsenvaltioiden olisi pyrittävä perustamaan vuoteen 2025 mennessä osallistava eurooppalainen koulutusalue, jossa kaikilla kansalaisilla, myös maaseudulla ja syrjäisillä alueilla, on yhtäläinen pääsy laadukkaaseen koulutukseen ja elinikäiseen oppimiseen Tätä varten Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden olisi syytä toimia seuraavasti:

Toimenpiteet:

1. Koordinoidaan kaikkien Euroopan unionin eri koulutusohjelmien tasoa ja hyväksytään kansallinen, alueellinen ja paikallinen sisältö ja luodaan tiiviimpiä yhteyksiä koulutusjärjestelmien välille muun muassa järjestämällä tutkintotodistusten vastaavuus.¹⁷¹ Perusoppiaineiden osalta olisi otettava käyttöön sertifioitu vähimmäiskoulutustaso, joka alkaa peruskoulusta.¹⁷² Koulutusalueella olisi otettava käyttöön jaettu toimivalta ainakin kansalaiskasvatuksen alalla, mutta EU:n harjoittama tämän toimivallan käyttö ei saa johtaa siihen, että jäsenvaltioita estetään käyttämästä omaa toimivaltaansa. Ammatilliset tutkinnot olisi hyväksyttävä ja tunnustettava vastavuoroisesti kaikissa EU-maissa.¹⁷³ Euroopan unionin olisi myös edistettävä epävirallisen oppimisen ja arkioppimisen¹⁷⁴ ja sitä tarjoavien nuorisojärjestöjen sekä ulkomailla suoritettujen opintojaksojen tunnustamista.
2. Kehitetään tulevaisuuden vaatimukset huomioon ottavaa koulutusta ja elinikäistä oppimista Euroopassa – noudattaen kaikkien oikeutta maksuttomaan koulutukseen työpaikalla – keskittyen seuraaviin oppiaineisiin:
  - Kansalaiskasvatus demokraattisista prosesseista sekä EU:n arvoista ja Euroopan historiasta.¹⁷⁵ Tätä olisi kehitettävä yhteisenä moduulina, jota olisi opetettava kaikissa jäsenvaltioissa. Talouslukutaitoa olisi myös parannettava osana Euroopan yhdentymisprosessin parempaa ymmärtämistä.¹⁷⁶
  - Digitaidot.¹⁷⁷
  - STEAM-aineet¹⁷⁸
  - Yrittäjyys- ja tutkimustoiminta
  - Kriittisen ajattelun parantaminen. Medialukutaitoa olisi parannettava, jotta voidaan varmistaa verkkoturvallisuus ja antaa kaikkien jäsenvaltioiden kansalaisille mahdollisuus arvioida itsenäisesti, onko tieto luotettava vai ei, ja tunnistaa valeuutiset, mutta samalla hyötyä internetin tarjoamista mahdollisuuksista. Tämä olisi toteutettava perusasteen koulutuksessa erityiskurssina, ja tällaista koulutusta olisi tarjottava myös muissa julkisissa tiloissa kaikenikäisille kansalaisille EU:n perustaman organisaation johdolla ja jäsenvaltioiden

¹⁷¹ Ranskan kansalaispaneelin muutos 6.

¹⁷² Eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositus 37.

¹⁷³ Eurooppalaisen kansalaispaneelin suositus 3. Ranskan kansalaispaneelin muutos 6.

¹⁷⁴ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositus 41.

¹⁷⁵ Käsitellään yksityiskohtaisemmin eurooppalaista demokratiaa käsittelevässä työryhmässä. Ks. eurooppalaisen kansalaispaneelin 2 suositus 24 ja Belgian kansalaispaneelin suositukset 1.1, 1.2 ja 2.12. sekä Italian kansalaispaneelin suositus ”osallistamispolitiikasta”.

¹⁷⁶ Italian kansalaispaneelin suositus ”osallistamispolitiikasta”.

¹⁷⁷ Käsitellään yksityiskohtaisemmin digitaalista siirtymää käsittelevässä työryhmässä. Eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositukset 8 ja 34.

¹⁷⁸ Italian kansalaispaneelin suositus aiheesta ”Nuorten kannustaminen opiskelemaan luonnontieteellisiä aineita”.

- parhaita käytäntöjä hyödyntämällä. EU:n olisi varmistettava, että jäsenmaat käyttävät kohdennetun rahoituksen aiottuun tarkoitukseen.¹⁷⁹
- Suositamme, että kaikkiin koulujen opetussuunnitelmiin sisällytetään pehmeät taidot. Pehmeillä taidoilla tarkoitetaan: toisten kuuntelemista sekä kannustamista vuoropuheluun, sietokykyä, ymmärtämistä, toisten kunnioittamista ja arvostamista, kriittistä ajattelua, itsetutkintaa, uteliaisuutta ja tulossuuntautuneisuutta.¹⁸⁰
  - Kaikkia autetaan saamaan tietoa ympäristön kestävydestä ja sen yhteydestä terveyteen. Biologisesta monimuotoisuudesta olisi tehtävä pakollinen oppiaine kouluissa. Koulutus olisi aloitettava koulussa erityisillä oppiaineilla, joissa käsitellään kaikkia ekologisia kysymyksiä, ja siihen olisi sisällyttävä rahoitusohjelmalla tuettavia luontoretkeä, joissa esitellään aiheeseen liittyviä tosielämän esimerkkejä.¹⁸¹
  - Kiusaamisen ja rasismien torjunta.
3. Tuetaan opettajien koulutusta¹⁸², jotta he voivat oppia parhaista käytännöistä ja käyttää innovatiivisia ja luovia opetustekniikoita, joissa näkyy opetusmenetelmien kehitys, ja käytännön toimia, myös covid-19-pandemiasta ja muista kriiseistä saatujen kokemusten pohjalta, ja jotta he voivat edistää liikkuvuusmahdollisuuksia.¹⁸³
  4. Kaikkien lasten ja perheiden koulutustarpeisiin vastaamiseksi etusijalle asetetaan laitteiden ja tehokkaiden laajakaistayhteyksien saatavuus.¹⁸⁴
  5. Perustetaan tietofoorumi EU:n laajuista tietojen ja kokemusten vaihtoa varten, kootaan yhteen tietoa EU:n kansainvälisistä koulutuskursseista, esitellään esimerkkejä parhaista käytännöistä ja tarjotaan kansalaisille mahdollisuus esitellä uusia ideoita rajatylittävää vaihtoa varten. Sen olisi tarjottava ilmastonmuutosta, kestävyttä, ympäristökysymyksiä ja digitalisaatiota koskevaa opetusmateriaalia ja tarjottava tietoa olemassa olevista foorumeista, jotka ovat erikoistuneet keskeisiin aiheisiin.¹⁸⁵ Sen käyttöönottoon voitaisiin yhdistää rahoitusohjelma, jolla tuettaisiin alustalla olevien tietojen käyttöä ja täytäntöönpanoa.

47. Ehdotus: Euroopan nuorisokysymykset

Tavoite: EU:n ja sen jäsenvaltioiden on keskityttävä nuorten erityistarpeisiin kaikilla eri politiikanaloilla, myös Euroopan unionin aluepolitiikassa, jotta heille voidaan tarjota parhaat mahdolliset olosuhteet opiskelulle ja työskentelylle ja itsenäisen elämän aloittamiselle samalla kun heidät otetaan mukaan demokraattiseen toimintaan ja päätöksentekomenettelyihin, myös Euroopan tasolla. Nuorisojärjestöillä on tässä keskeinen rooli. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi ehdotamme, että

¹⁷⁹ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositukset 33 ja 48. Käsitellään myös digitaalista siirtymää käsittelevässä työryhmässä. Eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositus 47 internetin terveestä käytöstä.

¹⁸⁰ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositus 5.

¹⁸¹ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositukset 15 ja 18.

¹⁸² Italian kansalaispaneelin suositus ”Eurooppa maailmassa”.

¹⁸³ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositukset 18 ja 41 sekä Italian kansalaispaneelin suositus investoimisesta kouluttajien koulutukseen.

¹⁸⁴ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositus 17, siirretään kokonaisuudessaan digitalisointia käsittelevälle työryhmälle.

¹⁸⁵ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositus 15. Saksan kansalaispaneelin suositus ”Tietofoorumi EU:n laajuista tietojen ja kokemusten vaihtoa varten”.

Toimenpiteet:

1. Nuorille tarjotaan enemmän osallistumis- ja edustusmahdollisuuksia demokraattisiin prosesseihin ja päätöksentekoon kaikilla tasoilla, muun muassa järjestämällä kansalaispaneelija myös lasten (esim. 10–16-vuotiaiden) kanssa kouluissa. Eurooppalaiset edustajat voisivat tavata koululaisia heidän kouluissaan vahvistaakseen kansalaisten läheisyyttä ja ymmärrystä Euroopasta jo varhaisesta iästä alkaen.¹⁸⁶ Sen varmistamiseksi, että kaikessa EU:n tason päätöksenteossa otetaan nuoret huomioon, olisi kehitettävä EU:n nuorisotesti, jotta kaikesta uudesta lainsäädännöstä ja politiikasta tehdään nuoriin keskittyvä vaikutustenarviointi, johon sisältyy nuorten kuuleminen.
2. Olisi keskusteltava 16-vuotiaiden äänioikeudesta Euroopan parlamentin vaaleissa ja harkittava sitä samalla, kun tehostetaan kansalaiskasvatusta ja EU-valistusta. Kansallisten poliittisten puolueiden olisi varmistettava, että niiden listoilla olisi myös nuorempia ehdokkaita Euroopan parlamentin vaaleissa.¹⁸⁷
3. Annetaan koululaisille (yli 12-vuotiaille) mahdollisuus tehdä laadukkaita vierailuja voittoa tavoitteleviin ja voittoa tavoittelemattomiin järjestöihin tiiviissä yhteistyössä koulujen, paikallishallinnon ja asianomaisten organisaatioiden ja yritysten välillä, jotta nuoret voivat valmistautua paremmin työelämään.¹⁸⁸ Nämä vierailut olisi nähtävä osana laajempaa virallisen koulutuksen työelämään ohjaamisen prosessia, jotta nuoret voivat saada ensimmäistä kertaa yhteyden ammatilliseen työympäristöön ja suuntautua ammatillisesti sekä harkita yrittäjäksi ryhtymistä.
4. NextGenerationEU-välineestä olisi osoitettava merkittävämpää EU:n rahoitusta myös vahvistetun eurooppalaisen nuorisotakuun täytäntöönpanoon, mukaan lukien sitoutumisen lisääminen, parempi tavoittaminen, tarjonnan laadun parantaminen, kaikkien jäsenvaltioiden rahoitus ja toimet sekä viranomaistoimien asiaankuuluva taso. Kun otetaan huomioon nuorisojärjestöjen asiantuntemus nuorten tarpeista, kansallisten hallitusten olisi tehtävä tiivistä vuoropuhelua näiden organisaatioiden kanssa, jotta varmistetaan takuun mahdollisimman tehokas toteutuminen.
5. Varmistetaan, että nuorten työharjoitteluissa ja työpaikoissa noudatetaan laatuvaatimuksia, myös palkkauksen suhteen, poistetaan nuorten vähimmäispalkat ja kaikki muut erityisesti nuoria koskevat syrjivät työlainsäädännön säännökset sekä kielletään virallisen koulutuksen ulkopuolella tapahtuva avointen työmarkkinoiden palkaton työharjoittelu oikeudellisen välineen avulla.¹⁸⁹
6. Varmistetaan nuorten kohtuullinen elintaso, mukaan lukien sosiaalisen suojelun ja asumisen saatavuus. Nuorilla olisi oltava mahdollisuus sosiaaliseen suojeluun, kuten muillakin ikäryhmillä. Olisi myös helpotettava kohtuuhintaisten asuntojen saatavuutta nuorille myös EU:n rahoituksen avulla.¹⁹⁰
7. Tarvitaan erityistoimia, jotta voidaan välttää aivovuoto joiltakin EU:n alueilta ja maista, koska nuorille ei ole tarjolla riittävästi mahdollisuuksia. Samalla on tehtävä Euroopasta houkuttelevampi myös EU:n rahoituksella, jotta voidaan estää eurooppalaisten lahjakkuuksien ja työvoiman siirtyminen kolmansiin maihin ja estetään alueellisen yhteenkuuluvuuden vaikeutuminen erityisesti sellaisilla alueilla, joilla kärsitään nuorten lahjakkuuksien hävikistä.¹⁹¹

¹⁸⁶ Belgian kansalaispaneelin suositus 6.1, Ranskan kansalaispaneelin muutos 7.

¹⁸⁷ Belgian kansalaispaneelin suositus 7.2.

¹⁸⁸ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositus 4.

¹⁸⁹ Ehdotetaan täydentämään eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suosituksia 1 ja 30, joita käsitellään vahvempaa taloutta, sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja työllisyyttä käsittelevässä työryhmässä.

¹⁹⁰ Ehdotetaan täydentämään eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositusta 25, jota käsitellään vahvempaa taloutta, sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja työllisyyttä käsittelevässä työryhmässä.

¹⁹¹ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 4 suositus 28. Alankomaiden kansalaispaneelin ("Kulttuuri-, nuoriso- ja urheiluvisionimme") suositus 1. Ranskan kansalaispaneelin muutos 6.

8. Vakavia kriisejä (kuten terveyskriisejä tai sotaa) varten olisi oltava valmiina hyvin laadittuja suunnitelmia ja tarkkoja skenaarioita, jotka voidaan ottaa käyttöön joustavasti, jotta voidaan minimoida nuoriin kohdistuvat vaikutukset (esim. opintojen, ammattikoulutuksen, työmarkkinoille siirtymisen tai henkisen hyvinvoinnin kannalta).¹⁹²

48. Ehdotus: Kulttuuri ja vaihto-ohjelmat

Tavoite: Vaihkokulttuurin edistämiseksi ja eurooppalaisen identiteetin ja eurooppalaisen monimuotoisuuden vaalimiseksi eri aloilla jäsenvaltioiden olisi Euroopan unionin tuella¹⁹³

Toimenpiteet:

1. Edistetään eurooppalaista vaihtoa eri aloilla, sekä fyysisesti että digitaalisesti, mukaan lukien koulutusvaihto, ystävyyskaupunkitoiminta, matkustaminen ja ammatillinen liikkuvuus (myös opettajien ja paikallisvaaleissa valittujen poliitikkojen osalta). Tällaisten vaihtojen olisi oltava kaikkien saatavilla kaikissa jäsenvaltioissa iästä, koulutustasosta, taustasta ja taloudellisista resursseista riippumatta.¹⁹⁴ Tämän yleistavoitteen saavuttamiseksi EU:n olisi muun muassa vahvistettava nykyisiä EU:n tason vaihto- ja liikkuvuusohjelmia, kuten Euroopan solidaarisuusjoukkoja, Erasmus+-ohjelmaa ja DiscoverEU-ohjelmaa, ja varmistettava laaja-alaisempi ja monipuolisempi osallistuminen näihin ohjelmiin sekä harkittava uusien osatekijöiden lisäämistä, kuten vapaaehtoistoiminnan (Euroopan solidaarisuusjoukkojen osalta) ja kulttuurikorttien (DiscoverEU) avulla edistettävän yhteiskuntapalvelun lisätavoitetta. Alue- ja paikallisviranomaisilla on alueiden komitean alaisuudessa keskeinen rooli tässä asiassa.
2. Edistetään monikielisyttä siltana muihin kulttuureihin jo varhaisesta iästä alkaen. Vähemmistökielet ja alueelliset kielet tarvitsevat lisäsuojelua ottaen huomioon vähemmistökieliä koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen ja kansallisten vähemmistöjen suojelua koskevan puiteyleissopimuksen. EU:n olisi harkittava mahdollisuutta perustaa elin, joka edistää kielten monimuotoisuutta Euroopan tasolla. Peruskoulusta alkaen lasten olisi saatava mahdollisimman hyvä osaamistaso muulla aktiivisella EU-kielellä kuin omalla kielellään. Jotta voitaisiin helpottaa Euroopan kansalaisten kykyä kommunikoida laajempien eurooppalaisten ryhmien kanssa ja edistää eurooppalaista yhteenkuuluvuutta, jäsenvaltioiden olisi edistettävä lähinnä olevien EU:n jäsenvaltioiden kielen oppimista rajat ylittävillä alueilla ja englannin opettamista sertifioitujen vaatimusten mukaisesti.¹⁹⁵
3. Luodaan mahdollisuuksia jakaa eurooppalaisia kulttuureja, tuoda ihmisiä yhteen ja lähentää heitä kohti yhteistä eurooppalaista identiteettiä esimerkiksi järjestämällä tapahtumia ja kokoontumisia, joihin osallistuvat kaikki kohderyhmät ja jotka järjestetään eri paikoissa. Joitakin esimerkkejä ovat maailman taidepäivien¹⁹⁶ järjestäminen, eurooppalainen ”maailmannäyttely”, johon kuuluu

---

¹⁹² Eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositus 6.

¹⁹³ Alankomaiden kansalaispaneelin (”Kulttuuri-, nuoriso- ja urheiluvisionimme”) suositus 2:

¹⁹⁴ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositus 36. Ranskan kansalaispaneelin muutos 6. Belgian kansalaispaneelin suositukset 2.10 ja 2.11. Saksan kansalaispaneeli, ”Opiskelijoiden vaihtomahdollisuuksien lisääminen Euroopassa”. Alankomaiden kansalaispaneelin (”Kulttuuri-, nuoriso- ja urheiluvisionimme”) suositukset 1 ja 3. Italian kansalaispaneeli, suositus idän ja lännen yhtymäkohtana toimimisesta, kulttuurivaihdon ja yhteisten kulttuurialoitteiden edistämisestä.

¹⁹⁵ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositukset 32 ja 38. Alankomaiden kansalaispaneelin (”Kulttuuri-, nuoriso- ja urheiluvisionimme”) suositus 3.

¹⁹⁶ Italian kansalaispaneelin suositus ”Eurooppa maailmassa”.

koulutustapahtumia, tai Eurooppa-päivän (9. toukokuuta) muuttaminen eurooppalaiseksi vapaapäiväksi kaikille EU:n kansalaisille.¹⁹⁷

4. Suojellaan Euroopan kulttuuriperintöä¹⁹⁸ muun muassa tunnustamalla paikalliset ja alueelliset kulttuurin ja tuotannon erityispiirteet¹⁹⁹, toteuttamalla uusia aloitteita sen turvaamiseksi ja juhlistamiseksi sekä edistämällä nykyisiä toimenpiteitä, kuten Luova Eurooppa, uusi eurooppalainen Bauhaus, ystävyyskaupunkiohjelmat ja Euroopan kulttuuripääkaupungit kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisesti.
5. Toteutetaan toimia sen varmistamiseksi, että kulttuurialan ammattilaisia suojellaan riittävästi EU:n tasolla erityisesti tulevilla kriiseillä hyväksymällä oikeudellinen asema EU:n tasolla.

49. Ehdotus: Urheilu

Tavoite: Urheilu on yhteiskunnan kannalta oleellista arvojemme puolustamiseksi, terveen elämän ja terveen ikääntymisen varmistamiseksi, vaihtokulttuurin edistämiseksi ja myös Euroopan kulttuuriperinnön monimuotoisuuden juhlistamiseksi. Tästä syystä jäsenvaltioiden olisi Euroopan unionin tuella pyrittävä seuraavaan:

Toimenpiteet:

1. Korostetaan arvoja, erityisesti sukupuolten tasa-arvoa, oikeudenmukaisuutta ja osallistavuutta, jotka voidaan konkreettisesti ottaa huomioon liikunnan harjoittamisessa koko koulutuksen ajan.
2. Lisätään tietoisuutta urheilun ja liikunnan terveyshyödyistä.²⁰⁰
3. Sisällytetään urheilutoiminta EU:n tason vaihto- ja liikkuvuusohjelmiin.²⁰¹
4. Kiinnitetään enemmän huomiota ammattiurheilun ja kaupallisen urheilun lisäksi myös paikalliseen ja perinteiseen urheiluun, joka on osa Euroopan kulttuurista monimuotoisuutta ja kulttuuriperinnön edistämistä, ja edistetään urheilun tukemista ei-ammattimaisessa ympäristössä.
5. Samalla kannustetaan eurooppalaisen identiteetin esittelyyn järjestämällä enemmän EU:n sisäisiä urheilutapahtumia, perustamalla EU:n urheilujoukkueita tai tuomalla EU:n lippuja tai symboleja mukaan eurooppalaisiin urheilutapahtumiin.
6. Investoidaan enemmän viestintätoimiin, kuten Euroopan urheiluviikkoon, sen varmistamiseksi, että kansalaiset eri puolilta EU:ta voivat hyötyä lippulaivamahdollisuuksista yhdessä.

---

¹⁹⁷ Ranskan kansalaispaneelin muutos 7, Belgian kansalaispaneelin suositukset 2.5, 6.1 ja 8.7. Italian kansalaispaneelin suositus ”Euroopan arvojen, kulttuurin olennaisten piirteiden ja alueellisten erityispiirteiden tehostaminen”.

¹⁹⁸ Alankomaiden kansalaispaneelin (”Kulttuuri-, nuoriso- ja urheiluvisiomme”) suositus 2.

¹⁹⁹ Italian kansalaispaneelin suositus ”1900-luvun tuotantomallista eroon pääsemiseksi”.

²⁰⁰ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositus 29.

²⁰¹ Eurooppalaisen kansalaispaneelin 1 suositus 36.